

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericnt 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIEN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777

„AU PARADIS” Firma WEBER & BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsstraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

Dansinstituut „STATENKWARTIER”

EWY DE CLERCQ

FRANKENSTR. 5 - DEN HAAG - TEL. 53506

Moderne Dansen
Privé lessen en Clubs

Plastiek, Ballet, Heil- en Schoonheidsgymnast.

Kleine Kinderkursussen met
individueel onderwijs.

HOUD: Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje (1857 - 8 Februari - 1927), door Si Polan. — Waar komt de naam „Indonesië” vandaan?, door Kreemer. — Gelijktelling van Akten?, door C. K. Kesler. — Indologische Leergang van het Koloniaal Instituut. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Ind. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Ingezonden: Schamelijke opvoeding van de Vrouw. — Berichten Afd.: I. Amersfoort, II. Apeldoorn, III. Breda, IV. s-Gravenhage, V. Utrecht. — Mededeelingen: Van het Hoofdbestuur. II. Van de Redactie. III. Van het Inform.-Bur. — Mutatiestaat van 25 Jan. tot 1 Febr.

Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje
(1857 — 8 Februari — 1927).

In dit nummer van Het Koloniaal Weekblad, orgaan der vereeniging „Oost en West”, het laatste vóór Dinsdag 8 Februari a.s. verschijnt, behoort een artikel te worden gewijd aan den man, wiens naam hier boven staat, die op genoemden dag zijn belangrijkste levensjaar zal hebben vervuld; want een eminente geleerde en onvermoeide werker, die in West nu twintig jaren het hoogleeraarsambt heeft bekleed, is door vele geestelijke banden verbonden met Oost, waar hij ook bijna twee decennia heeft gearbeid, al die jaren geheel zich gewijd aan het werk, dat hem een levenstaak was geworden. Zoo kan van dezen man met recht worden getuigd, dat hij Oost en West gelijkelijk aan zijn hart heeft verbonden.

Vele geestelijke banden; die woorden kwamen uit de herinnering aan zijn inaugureele rede, gehouden op den 23sten Januari 1907, waarin hij gesproken van een merkwaardigen geestelijken kabel, die van Marokko tot Indonesië en gevormd was door den Islâm. De wetenschap van dien godsdienst al hare vertakkingen is zijn wetenschap, dat hij heeft gediend en nog dient op zulk een wijze dat vakgenooten uit allerlei oorden van de wereld het a.s. Dinsdag wel zouden willen aanslaan de poort van het universiteitsgebouw te Leiden, om in eigen taal en met eigen woorden, om zijn verdiensten te verkondigen, den lof dien de Franschen kunnen uitdrukken in den eenvoudigen maar veelzeggenden vorm:

IL A BIEN MÉRITÉ DE LA SCIENCE!
Christiaan Snouck Hurgronje werd geboren te Rotterdam; daar volgde hij de lagere school, benevens vervolgens de Hoogere Burgerschool te Breda. Hij studeerde eerst theologie, doch spoedig over tot de Semitische taal- en letterkunde en schonk toen zijn aandacht in het bijzonder aan het Arabischen en den Islâm. In 1880 promoveerde hij op een al spoedig na zijn verschijning bekend geworden proefschrift „Het Mekkaanen en op stellingen. Gedurende eenige jaren toefde hij dan te Straatsburg om Nöldeke te volgen, welken leermeester hij in zijn colleges nog dikwijls met lof vermeldt, en weinig

later werd hij benoemd tot leeraar aan de Gemeente-instelling tot opleiding van O.-I. ambtenaren te Leiden om onderwijs te geven in Mohammedaansch recht. In zijn jonge jaren heeft hij dit veld ook nog gedoopt als lector aan de Rijksuniversiteit aldaar en aan de instelling tot opleiding van Ind. ambtenaren te Delft.

Reeds van dien tijd dateeren verschillende geschriften van zijn hand op het gebied van de fikh-wetenschap, die zeer de aandacht trokken. In de Enzyklopaedie des Islâm, s.v. Fikh, schreef I. Goldziher: „....., ein mit idealer Geltung ausgestattetes Gesetz, eine Pflichtlehre, wie sie Snouck Hurgronje, der Schöpfer der historischen Betrachtung des Fikh, treffend bezeichnet hat.....”

Het jaar 1885 werd voor den jongen geleerde van overwegend belang; het is het jaar van zijn reis naar Mekka, in welke stad hij, na een opentocht te Djiddah van ongeveer zes maanden ter voorbereiding, verbleef van 21 Februari tot 5 Augustus. Veel behoefte hier van die reis niet gezegd; voor belangstellenden kan worden verwezen naar „Mijne reis naar Arabië” in de Nieuwe Rotterdamse Courant van 16 Nov. 1885 en naar „Mannen en vrouwen van beteekenis”, 1901 Afl. 2, van de hand van Mr. Dr. Th. W. Juynboll. Wel echter mag den lezer dezer regelen worden gevraagd even te trachten zich de moeilijkheden van deze reis eenigszins voor te stellen. Men bedenke wat het inhoudt voor een zoon dezer Westerstranden, met een karavaan pelgrims, onder den naam Abd al-Gaffâr, van Djiddah te trekken naar het heilige land der Moslims, den haram, waar geen ongeloofige den voet mag zetten; wat het inhoudt om maandenlang binnen dat gewijde gebied te leven en Moslimsche godsdienstplichten te vervullen te zamen met Moslims — een der hunnen; welk een kennis en wetenschap moeten zijn vergaderd, welk een voorzorgen en tact zijn in acht genomen, welk een moed en zelfbeheersching moeten zijn geoefend, om in die maatschappij, zoo enorm verschillend in bijna elk opzicht van de onze, zich te bewegen alsof men er thuis hoort, zich toegang te verwerven tot geleerden en aanzienlijken, tot de nog nimmer tevoren voor eenigen vreemdeling geopende stads- en moskee-archieven, aldus noodzakelijk, ja opzettelijk de aandacht op zich vestigende, met al de daaraan verbonden gevaren! Bijna zes maanden ging het den Nederlander te Mekka naar wensch; toen kwam plotseling het bevel tot uitzetten, waaraan een paar uren later gevolg werd gegeven.

Een samenloop van omstandigheden droeg bij tot dit ontijdig komende slot; de schuld lag aan onwillekeurige verhalen van een Fransch vice-consul, welke, opgenomen in een Parijische courant, hun weg hadden gevonden naar Turksche en Arabische bladen. Twee soldaten geleidden Dr. Snouck naar Djiddah; terugkeeren naar Mekka was volkomen onmogelijk, dus ging hij scheep naar Europa. „De ironie van het door Allah vooruit bepaalde lot”, zooals hij zelf schreef, deed den dag van zijn vertrek samenvallen met den grooten feestdag der pelgrims! Welk een teleurstelling moet het hem zijn geweest, hem die uit de schriften het feest te Mekka beter kende dan wie ook!

Mislukt was de reis volstrekt niet; wat niet al

Hoogere Burgerschool

5-jarige Cursus

(m. voorbereidingsklassen)

Instituut „Wullings”

VOORSCHOTEN

In verband met het Koninklijk Besluit van 13 Nov. 1923 is de afd. H.B.S. in Sept. 1924 na een gemeenschappelijke 1ste, 2de en 3de klasse gesplitst in TWEE AFDEELINGEN:

a. Wis- en Natuurkundige afdeling

b. Literair-Economische afdeling

Kost- en Schoolgeld f 1800.- t. f 2000.-

Tot heden slaagden:

276 leerlingen voor EIND-EX. H.B.S. 5-jar. C. (Wis- en Natuurk. Afd.)

In Juli 1924 24 leerlingen (van de 24) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1925 21 leerlingen (van de 23) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1926 23 leerlingen (van de 27) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1926 7 leerlingen (van de 8) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Litt.-Econ. afd.)

Bij de instelling van het School-Eindexamen werd het Instituut „Wullings” in 1921 aangevoerd als een H.B.S. met 5-jarigen cursus overeenkomstig artikel 45-tredecies der Middelbaar-Onderwijswet.

Voorschoten, Juli 1926.

De Directeur: H. WULLINGS.

RADIO ONTVANG-INSTALLATIES

worden tegenwoordig in een zoo groote verscheidenheid en soorten aangeboden en gemaakt, dat et een leek vrijwel onmogelijk is te besluiten, welk toestel men zal kiezen. De door ons gefabriceerde toestellen voldoen aan zeer hooge eischen en wij geven een **onbepaalde garantie** op elk toestel wat constructiefouten betreft. Mocht U een toestel wenschen aan te schaffen laat U ons dit dan even weten, en wij zullen U **vrijblijvend** zonder eenige verplichting offerte maken alsmede demonstreeren.

FABRIEK EN LABORATORIUM VOOR RADIO TECHNISCH ONDERZOEK

Alexanderlaan 25 5301
Hilversum - Tel. Int. 1630
Directie: BONTEKOE IRVING

Firma W. H. DE RUITER

le Obrechtstraat 76-78 b/d Wald Pyramontkade

GEVESTIGD 1893 — TELEFOON 32581

Wijnen, Gedistill., Bieren en Bronwater.

PUNCH !!!

Sedert 33 jaar de renommée van ons huis

De Ruiters Punch onovertroffen
NEEMT PROEF

5281

**BREEKT MET DE OUDE SLEUR
VERWARMT MET**

VRAAGT VASTRECHT-TARIEF

INLICHTINGEN GEM. GASBEDRUF
KAZERNESTRAAT 44 DEN HAAG

UW INTERIEUR

5872

Eczeem, Asthma, Rheumatiek, enz.,

wordt met spoedig resultaat genezen bij de

INHALATORIUM EN MASSAGE-INRICHTING

WILLEMSTR. 11 - TEL. 13185 - DEN HAAG

Spreekuur dagelijks van 2—5 en volgens afspraak — Ook aan huis te ontbieden

5248

EEN MOOI EN PRACTISCH

GESCHENK

IS

MODERNE KOOKKUNST

VAN FRANÇOIS BLOM

GEBONDEN IN LINNEN STEMPSELBAND

f 5.50 :: f 5.50

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ
DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

Opleiding tot Particulier Secretaresse

voor jonge dames uit de goede kringen, die M. U. L. O.-school, H. B. S., Lyceum of Gymnasium bezocht hebben. Zij, die deze opleiding gevolgd hebben kunnen tevens werkzaam zijn als **Correspond., Steno-Typiste.** Spreekuren 10-12, 2-4. Prospectus kosteloos

INSTITUUT „SCHOEVERS”

Stadhoudersplein 3
DEN HAAG, Telefoon 52594

DELFT
Noordeinde 13

AMSTERDAM
Nicolaas Witsenstraat 3

bracht hij er van mede, welk een schat van wetenschappelijke aantekeningen nam hij mee naar huis, ondanks het plotselinge vertrek. Het resultaat is een standaardwerk geworden van twee lijvige deelen met platenatlas, een werk dat de er van gesticterde verwachtingen nog overtrof. Met verwondering vraagt men zich af, hoe de auteur binnen 't half jaar in die omgeving zulke bouwstoffen kon zamelen. Later zou hij in Atjeh opnieuw zulk een kunststuk verrichten!

Niet lang na de verschijning van zijn „Mekka” begint een nieuwe periode in zijn leven, een nieuwe carrière tevens. In het voorjaar van 1889 vertrok hij naar Indië in speciale opdracht voor een tijd van ten hoogste twee jaren; toen deze termijn bijna was verstreken ging hij over in vasten dienst van het Ind. Gouvernement als adviseur voor de Oostersche talen en het Mohammedaansch recht, later in 1898 met den titel adviseur voor Inlandsche en Arabische zaken.

Hoe hij zich kweet van zijn ambtelijke taak kan moeilijk beter worden gezegd dan geschiedde in den eersten druk van de Encyclopaedie van N.-I. — moge het nog vele jaren duren voor zijn levensbeschrijving een plaats krijgt in het Supplement op den 2den druk — met de woorden: „Over alle zaken die in verband stonden met Arabisch, inlandsche talen, theorie en practijk der Mohammedaansche Wet, inlandsch leven, de leer ende personen der godsdienstonderwijzers, wordt zijne meening gevraagd, en zijn advies gegeven in dikwijls zeer omvangrijke stukken, vaak van een vorm welken nog geen departementschef in eenigen officieelen brief had mogen aantreffen. Sommige dier adviezen zijn bijkans uitgewerkte verhandelingen. Waarover ook van advies wordt gediend: toelating van een godsdienstleeraar of verandering in de bepalingen nopens het kennisnemen van huwelijks-sluitingen of huwelijksontbindingen, bruikbaarheid van een Maleische spraakkunst of zwagerschap in het Mohammedaansche Recht of het optreden van het Leger des Heils in Moslimsche centra, steeds wordt op de cardo quaestionis zoozeer de nadruk gelegd en de definitie zóó scherp gesteld, 't voorgevoel alle onzekerheid weggenomen en terugkomen op een vroeger gedaan verzoek om inlichting onnoodig is.”

Het spreekt van zelf dat de nieuwe adviseur ook naar Atjeh toog; waar elders in den archipel was zulk een belangwekkend arbeidsveld voor een Islám-vorscher als daar? Toch waren er eerst groote bezwaren; doch voor dezen man zijn bezwaren geen belangrijke dingen, ze behoeven enkel overwonnen te worden. Dat wilde hij in dit geval doen door quasi als deserteur onder de Atjehers te gaan, wat hem — gelukkig — niet werd toegestaan.

De Regeering had echter zijn advies omtrent Atjeh hoog noodig en dus verkreeg hij opdracht er heen te gaan. Eenmaal daar, toonde hij zich even moedig als bij die andere excursie van zes jaren geleden. Er is een moment geweest, naar aan schrijver dezes lang geleden eens werd medegedeeld, waarop Dr. Snouck de omstandigheden gunstig achtte om onverzeld naar Keumala te gaan tot den pretendent-sultan en dezen mede te brengen naar Koeta Radja. Het plan werd aan den Gouverneur van Atjeh voorgelegd, doch hij achtte het niet verantwoord zijn toestemming te verleenen en den vereischten pas te verstrekken zonder medeweten van de Regeering. Nog vóór de gevraagde machtiging werd ontvangen, moest Snouck den Gouverneur berichten, dat de omstandigheden geheel waren veranderd en het plan niet meer uitvoerbaar was.

Zijn eerste verblijf te Atjeh, hetwelk iets langer dan een half jaar had geduurd, leverde een tweede standaardwerk op „De Atjehers”, een boek dat inderdaad als standaard kan dienen, zooals een standaardmaat dient bij het maken van nieuwe meetwerktuigen. Niet alleen voor de wetenschap was dit boek een groote aanwinst; gegroeid als het was uit het voor den G. G. bestemde verslag omtrent de religieus-politieke toestanden in Atjeh, gaf het ook een tragslijn aan voor de te volgen Atjeh-politiek. Eerst na eenige jaren werd deze lijn gevolgd en toen kon de juistheid van het verstrekte advies in de practijk blijken. „Bestudeerd als voorts het boek werd door ambtenaren en officieren, die in Atjeh een taak nadden te vervullen, heeft het, mag men zeggen, voor de onderwerping en de pacificatie van Atjeh zeker even groote beteekenis gehad als de militaire actie en de bestuursvoering. Atjeh is door de wapenen en door „De Atjehers”

geslagen en gepacificeerd”, aldus de Majoor de Inf. van het N.-I. Leger, Dr. P. van Hulstijn, in zijn proefschrift. Het boek is in het Engelsch vertaald geworden en van deze vertaling zijn nog exemplaren in den boekhandel te verkrijgen; de Hollandsche uitgave is sedert lang uitverkocht en ter perse leggen van een nieuwen druk schijnt voorshand niet mogelijk. In Indië zijn nog enkele exemplaren beschikbaar, welke wellicht in Holland aan markt komen.

Het bleef niet bij één bezoek aan Atjeh. In Maart 1898 werd aan Dr. Snouck Hurgronje opgedragen zich er heen te begeven zoo dikwijls en voor zoo lang als zulks in het belang zijner werkzaamheden als adviseur voor Inlandsche zaken noodig zoude zijn; hij behield die opdracht tot Maart 1903. Vóór van de groote tochten onder Van Heutsz heeft hij de jaren 1897-1901 medegemaakt. Gedurende de tijd verzamelde hij ook het materiaal voor zijn der de omvangrijke werk, dat in 1903 is verschenen „Het Gajoland en zijne bewoners”. De bouwstoffen voor dit boek werden niet in het land zelf bijeen gebracht, maar verkregen door inlichtingen van buiten hun land toevende Gajo's.

Behalve de drie boeken, welke hoven zijn genoemd, verschenen vóór en gedurende de Indische jaren tal van heel belangrijke artikelen van zijn hand in binnen- en buitenlandsche periodieken, te veel om ze hier ook maar te noemen. Onder de ambtelijke bezigheden door maakte hij zich en inlandsche talen als bijv. Maleisch, Javaansch, Soendaneesch, Atjehs, Gajosch, enz., bracht hij een groote collectie handschriften bijeen, leerde alle gebieden verstaan en alle hocuspocus doorgronden. primbons en dergelijke door onduidelijk- en geheime zinnigheden uitmuntende geschriften, beter dan menig Inlandsche leeraar, die er eigen en dermans heil mee hoopte te verwerven. Is het wonder dat de Inlandsche bevolking in dezen man een kans een wonderdoener zag? Hoe was hij ook in hare belangen opgekomen! Het is voldoende in verband te wijzen op de huwelijksordonnantie op de aanschrijvingen met de daarbij behorende correspondentie ter zake van het toezicht op de beheer der moskeekassen, welke aanvankelijk heime stukken thans voor een ieder toegankelijk zijn (zie Adatrechtbundel VII); de daarbij voorgescreven maatregelen dienen in de eerste plaats belangen der Inlanders.

In het jaar 1906, toen Dr. Snouck Hurgronje Holland was, kwam voor de tweede maal de roepstem uit Leiden en ditmaal gaf hij aan haar gehoor. Prof. de Goeje was afgetreden wegens het reiken van de leeftijdsgrens; het was niet twijfelachtig wie hem het allerbest zoude kunnen vervangen. Reeds drie keeren was aan dien geleerde een hoogleeraarsplaats aangeboden: vóór zijn Indische loopbaan begon, te Delft; daarna te Leiden en Cambridge; doch hij wilde toen den arbeid in niet opgeven. Toen echter de leerstoel voor het Indisch te Leiden hem werd aangeboden stelde zich beschikbaar. Bij zijne oratie — zie boven over „Arabië en Oost-Indië” zeide hij in de spraak tot Curatoren, wel te weten dat hij in rede het aan hem toevertrouwde studievak niet dig had voorgesteld. „Maar” — zoo vervolgde hij — „U zal het niet verwonderen, dat ik gepoogd heb, de practisch-nationale zijde dezer studie in het licht te stellen en dat ik ook verder met liefde in die richting werkzaam zal zijn.”

Geen verbreking dus van de banden met Indië; ze werden nog eens duidelijk opnieuw bevestigd zelfs, want daags na zijn intrede ging de noeming in tot Adviseur voor Indische en s.che zaken bij het Departement van Koloniën. De ke functie hij ook thans nog naast het hoogleeraars ambt bekleedt.

Het was met zekerheid te voorzien, dat Dr. Snouck, zoo hem de tijd van leven werd gelaten, Leiden een school zoude vormen. Toen hij er over veer 2½ jaar zijn licht had laten schijnen kwam een proefschrift uit, dat in het bijzonder handelde over een onderwerp uit den Islám in Nederland, hetwelk later door een drietal adere is geschreven hadden kunnen worden, ware er niet leiding van dezen hoogleeraar geweest. In het bedoelde „Abdoerraof van Singkel” van Dr. Rinkes wordt zulks voor dit proefschrift in een bericht ten overvloede nog eens verklaard. In voorbericht kan men tevens lezen hoe de wilschap van Snouck zijn leerlingen imponeert.

C. HOOGENDOORN BOUWT HEERENHUIZEN

op Duinzicht, vrije grond, in prijzen van f 11.500 tot f 25.000
volgens ontwerp van de Architecten VERSCHOOR en VAN DER WEELE

Inlicht.: Directieket einde Oostduinlaan en leplan 201, Den Haag: Tel. 15167 en 33227

ons jongeren wordt hij in zekeren zin beschouwd als een moedjtahid, als de stichter van een madzhab: de mate van geleerdheid, die hij, en ook alleen hij, met zijn intellect, temperament en zijne werkkraft, vermocht meester te worden, is voor latere geslachten onbereikbaar..... „Wellicht zou de wijze van doceren in sommige opzichten minder ontmoedigend hebben kunnen zijn..... Geen detail ontsnapte aan zijne ontleding, geene bijzonderheid vermocht zich aan behandeling te onttrekken. Imponeeren doet hij trouwens niet enkel door geleerdheid, maar ook en vooral door zijn persoonlijkheid; heel wat anecdotes zijn er over in omloop, heel wat zuchten ook zijn er om geslaakt! Er zijn mannen, die jaren na het verlaten van de universiteit 's nachts met een opgelucht gemoed tegen zichzelf hebben gezegd, Goddank dat het maar een droom was! Prof. Snouck is geen gemakkelijk man; zijn groote vereerders noemde hem „in hooge mate strijdvast van natuur” en als hij de pen tegen iemand opneemt, dan helpt geen stalen harmonica. Bij de strijden van Dr. Snouck Hurgronje verbleken zijn scheermessen hot; en al verliest hij bij het hanteeren van dit wapen nooit de regelen van het ridderlijke tweegevecht uit het oog, als stonden er immer gestrengde scheidsrechters aan zijn zijde, hij heeft er zich niettemin vijanden mee gemaakt. Doch het is hier niet de plaats en nu niet de tijd om over vijanden te spreken; groote mannen, sterke karakters zijn nooit zonder!

Hoe meesterlijk hij de pen voert blijkt uit elk van zijn geschriften; alle zijn even welverzorgd, uit alken zin haast spreekt een nooit verslappend toezicht op eigen werk, nimmer wordt een woord te veel gebruikt en nimmer een te weinig; zijn zinnen doen denken aan den cirkel, die bij gelijken omtrek het grootsten inhoud heeft van alle vlakke figuren. Dat maakt de lectuur niet gemakkelijk, er is volle aandacht bij noodig; maar de lezer, die eenmaal met zijn stijl vertrouwd is geraakt, geniet van zijn werken ook door hun vorm.

Wij de zorgen van eenige vereerders, onder wie hier Prof. Dr. A. J. Wensinek moge worden genoemd, zijn de vóór 1924 verschenen geschriften van Dr. Snouck in een afzonderlijke uitgave bijeengebracht¹⁾, vijf deelen in zes respectabele banden, waarop nog een register zal volgen; een huldeblijk aan den schrijver van groote betekenis. Een berekening er van te dezer plaatse is volkomen onmogelijk; slechts naar aanleiding van één dier geschriften willen wij hier een enkele aantekening maken; deze betreft het artikel: „Politique musulmane de la Hollande”, vertaling van „Nederland en de Islam, vier voordrachten gehouden in de Nederlandsch-Indische Bestuursacademie”, waarvan een tweede druk is verschenen, in welken tevens aan het Gids-artikel „Heilige oorlog made in Germany” een plaats werd verleend.

Toen de voorlaatste reorganisatie van de opleiding der N. I. bestuursambtenaren aan de orde was, in 1906, heeft Dr. Snouck een hartig woordje gesproken in anonieme artikelen, opgenomen in de Nieuwe Rotterdamse en in het Vaderland. De plannen der Regeering stonden hem niet aan; hij verlangde reeds toen de later ook gekomen universitaire opleiding en achtte het zonderling „de Landsche Universiteit goed genoeg gekeurd te zien, versterkt met een soort hulponderwijzer, de elementaire opleiding op zich te nemen, terwijl de „hogere” opleiding aan een nieuw te scheppen academie is toegedacht”. De Bestuursacademie merkte hij uit den booze en van te voren reeds brandende hij hare abiturienten, die twee jaren lang hun aandacht hadden kunnen schenken aan voordrachten over drie à vier juridische vakken, afgewisseld met conversaties in vreemde talen en met het hooren van diverse voordrachten, die alleen voor hen uitzochten, als niet de degelijke bestuursambtenaren te zijn, waarvoor men hen bij zending naar Holland had aangezien.

Toen echter die Bestuursacademie er toch was gekomen, heeft Prof. Snouck haar zijn medewerking niet onthouden; hij nam zitting in het College van redactoren dezer instelling en voor hare leerlingen werd hij de beroemd geworden vier voordrachten, over onderwerpen, welke hij voor hen had uitgezocht, die — in druk verschenen — een nieuwe, heldere bron vormden, aan welke belangstellenden in den Indischen Islâm hun dorst naar kennis konden lesschen.

Het was dit geschrift, dat aan C. Th. van Deventer zijn artikel in de pen gaf „De oplossing der

Islâm-quaestie in Nederlandsch-Indië”, opgenomen in de Gids van 1911; waarin hij van den auteur zeide, dat deze als een Treub en een Van 't Hoff de vruchten van zijn vorschten dienstbaar wilde maken aan het heil der gemeenschap. „Moet daarbij het terrein der politiek worden betreden, niet hij die terugwijkt. Hij begrijpt dat de groote slag ten slotte op dat terrein zal moeten worden gestreden en zijn ideaal is hoog, zijn overtuiging sterk genoeg om ook te midden van het krijgsgewoel ongerept te blijven. Zóó werden zijn voordrachten een beziel pleidooi voor de „ethische koloniale politiek”, in het bijzonder waar deze streeft naar het bevorderen van de associatie der Inlanders aan onze cultuur.”

Zulk een pleidooi ligt ook besloten in de woorden van Prof. Snouck, voorkomende in het Indologenblad van Januari 1914: „De ethische politiek vindt meer en minder warme aanhangers van verschillende nuance onder alle staatkundige partijen, en dat is haar geluk, want een quaestie van koloniaal beleid is eerst in veilige haven, wanneer het gelukt is haar te plaatsen boven de bedorven atmosfeer van hetgeen in de wandeling „politiek” heet.

Een half jaar nadat deze woorden werden geschreven brak de oorlog uit, welks nasleep van ellende aan de menschheid een goed deel van wat zij aan idealen en soliditeit bezat heeft ontnomen, en verdwaasdheid en losbandigheid er voor in de plaats heeft gegeven. Er is in die jaren veel veranderd, ook in de politiek, en vele ernstige personen, die vroeger samengingen in hun streven ter bevordering van het heil van het land, volgen nu verschillende wegen. Die dit betreurt moge zich troosten met de aan den Prof. der Moslims toegeschreven uitspraak, dat verschil van meening in de gemeente bewijs is van de genade Gods.

Prof. Snouck onthield zijn medewerking niet, schreven wij zooeven; zijn bereidheid tot het verleen van medewerking in het belang der wetenschap en van wie haar beoefenen, tot het weg-schenken met kwistige hand uit de schatkamers van zijn kennis, is boven lof verheven; ieder die op wetenschappelijk gebied met hem in aanraking kwam zal daarvan kunnen getuigen. Hieronder volgt een (onvolledige) vermelding van zijn werkzaamheden buiten die van den hoogleeraar. In dit blad mag op de eerste plaats worden gezegd, dat hij onder-voorzitter is van de Studie-Commissie van „Oost en West”; dan is hij voorzitter van het bestuur van het Kon. Instituut voor de taal-, land- en volkenkunde van N. I., en hoe hij dit voorzitterschap bekleedt zegt ons de eerste bijdrage in het Gedenkschrift dezer vereeniging van Juni 1926, welke besluit met de woorden „een betere leiding is er niet”; voorzitter is hij ook van de in 1909 door dit Instituut ingestelde Commissie voor het Adatrecht. Een ander Instituut, ook Koninklijk, doch meestal nog eenvoudigweg Koloniaal Instituut genoemd, telt hem van de oprichting af onder de leden van zijn bestuur. Voorzitter is hij dan weer, en ook stichter, van het Oostersch Genootschap in Nederland, welks bestuur op het Congres in April a.s. van de aanwezigheid van buitenlandsche gasten hoopt gebruik te maken om met hen de mogelijkheid te bespreken tot het houden van een Internationaal Orientalistencongres, naar den trant dier congressen van vóór den oorlog.

Reeds in 1888 werd Dr. Snouck Hurgronje benoemd tot lid van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen. Een andere onderscheiding, welke hem reeds op jongen leeftijd gewerd, was de benoeming tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw, in welke Orde hij in 1898, wegens zijn arbeid ten behoeve van de pacificatie van Atjeh, werd bevorderd tot Commandeur.

Een wetenschappelijke onderscheiding was verder de uitnoodiging van „the American Committee for Lectures on the History of Religions” tot het houden van een viertal lezingen in verschillende plaatsen in 1914/1915. In 1916 zijn deze lezingen in boekvorm uitgegeven onder den titel „Mohammedanism, Lectures on its Origin, its Religions and Political Growth, and its Present State”. Omstreeks dienzelfden tijd werd Prof. Snouck een professoraat aangeboden te Cairo en nog zeer kort geleden verleende de Universiteit van de Sorbonne hem een eere-doctoraat.

Van vele geleerde genootschappen is hij eeredid; zoo o.a. van het bovengenoemde Kon. Instituut welks bestuur hij presideert, van het Kon. Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen te Weltevreden, de Société Asiatique te Parijs, de American Oriental Society te New York, de Royal

P. DE HAAN - Voorburg-Veur

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting

LOOIERSLAAN 2
TELEFOON: LEIDSCHENDAM 45

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER
MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodelooze mooi-schrijverij.”

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd.”

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

N.V. „CEMSTO
DAGELIJKSCH SCHOONHOUDEN VAN GEBOUWEN

AMSTERDAM
TEL. 27191-23651
NAKANT. 28083-40039
HAARLEM
11363
DEN HAAG
72286

DELFT - ROTTERDAM
1020 30162

WJ LEVEREN
VLUG
EN
DAARBJ
GOED WERK

VAKKUNDIG
EN
NET PERSONEEL
DOELTREFFEND
CONTRÔLE
SYSTEEM

VRAAGT
INLICHTINGEN
OF
PRUFSOPGAVE
VOOR ALLE
SCHOONMAAK-
OF AANVERWANTE
WERKZAAMHEDEN

GLAZENWASSCHERJ
FABRIEK VAN ROLLUIKEN, ZONNESCHERMEN, JALOEZIEEN

Zonder Chauffeur

Te Huur
CHEVROLETS
SEDAN EN
TOURING

Garage „HAVRO”
Kanonstraat 12 Den Haag
Telefoon 14867

¹⁾ De drie groote werken werden niet opgenomen.

W. J. M. SIMONIS'
BEDDEN MAGAZIJN
GROENMARKT 34
TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN
DEKENS

5006

ONZE „PHOENIX“ MATRASSEN (Gedep.)
 OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGE-
 NAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN
 TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

BURGERS' FOTOHANDEL

STEENSTRAAT 84 . ARNHEM.

EN GROS EN DETAIL

- Tropencamera's, 9 x 12, dubbelbodern uittrek, voor platen en filmpacks, hoogfijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat, f:4.5 in compur ad f 85.- per stuk.
 - Prima metalen Tropencamera's, 9 x 12, dubbel bodern uittrek, voor platen en filmpacks, dubbel anastigmat, f:5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.- per stuk.
 - Metalen Tropencamera's, 9 x 12, tandradinstelling E. R. applanat f:7.2 ad f 17.50 per stuk.
 - Prima Klappcamera's, 9 x 12, met 2 chassis, applanat f:8 ad f 9.75 per stuk.
 - Filmpack Chassis, 9 x 12, ad f 1.60 per stuk.
 - Cassetten, 9 x 12, ad 55 cts. per stuk.
 - Automatische Ontspanner voor moment ad f 3.25 p. st.
 - Automatische Ontspanner voor tijd en moment f 6.- p. st.
 - Metaal Stativen, 4-deelig, f 3.50 per stuk, 5-deelig f 4.50 per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk, alle prima koper.
 - Ledertassen, 9 x 12, krokodilpersing, fluweel gevoerd, ad f 5.25 per stuk.
- Verder AGFA Filmpaks en Rollfilms, etc.
 Conditie: 1/2 bij bestelling, 1/2 onder rembours.
 Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.
 Bij Engrosafname reductie.

VERSCHEENEN:

NOTO SOEROTO
NIEUWE FLUISTERINGEN

(IN RHYTHMISCH PROZA)

MET PORTRET VAN DEN DICHTER

BANDVERSIERING VAN IR. G. FRIEDHOFF, ARCH.

Gedrukt op Oud-Hollandsch papier en genummerd van 1-500.

Alleen gebonden verkrijgbaar.

Prijs f 3.50.

Reeds bij het verschijnen als bijdragen in *Oedaya* schreef *Het Vaderland*: — „die zich in vorm en wezen volkomen harmonisch aansluiten bij de vroeger door Noto Soeroto gepubliceerde *Fluisteringen* van den Avondwind, en deze dikwijls nog overtreffen in innigheid van toon, rijpheid van klank en diepte van zuiver gevoel.“ —

Uitgave v. d. N.V. „AL-FCESTAKA“, en Haag

DENKT
U wel aan ons blad voor
Uw reclame?

Jongmensch, 20 jaar, Pract. en theoretisch Duitsch Landbouw-Diploma, die half Augustus a.s. zijn militaire plichten heeft vervuld,

ZOEKT BETREKKING

in de Indische Cultures.

Brieven onder Letter No. 13, Boek- en Muziekhandel J. DIETZ, Zutphen. 5412

Asiatic Society te Londen, welke opsomming waar-schijnlijk nog onvolledig is.

De tijd waarop Prof. Snouck Hurgronje als hoogleeraar zal moeten aftreden is nabij gekomen; de wet wil het eenmaal zoo, en het verlies, dat de Rijksuniversiteit te Leiden staat te wachten, is onafwendbaar. Het is niet te vergoeden ook! Door het aftreden van dezen éénen hoogleeraar komt practisch gesproken meer dan één leerstoel vacant; iemand die hem in alle opzichte zoude kunnen vervangen, die gelijk hij wetenschap en wijsheid bezit, die zóó de gave van doceren heeft, van wiens krachtige persoonlijkheid dan bovendien nog zoo-veel invloed uitgaat in allerlei opzicht, behoeft niet te worden gezocht, om de eenvoudige reden dat zoo iemand er niet is.

Tot besluit van deze kleine verhandeling, welke allerminst de pretentie heeft een levensbeschrijving te zijn of recht te laten wedervaren aan de beteekenis van Dr. Snouck Hurgronje voor de wetenschap, nog een enkel woord niet over, maar tot den jubilaris van Dinsdag a.s.; dat wilt ge immers wel toestaan, Professor?

Dat in het eeuwige en onveranderlijke Raadsbesluit over U moge zijn vastgesteld, dat U een hoogen leeftijd zult bereiken — zoo ver zijt ge nu nog niet — en dat Uw oude dag gezegend zal zijn; met om en bij U die zorgzame handen en dikwijls ook die nog jonge, U zoo lieve hand,wa'llàhoe a'lam!

SI POLAN.

Waar komt de naam „Indonesië“ vandaan?

In dit weekblad van 16 September 1926, blz. 11, vinden we, naar aanleiding van een aangehaald artikel over wijlen den beroemden reiziger en ethnoloog A. Bastian, den volgenden passus:

„Blijkbaar is het niet algemeen bekend, dat Bastian het was, die aan de eilandengroep, welke gezamenlijk den Indischen Archipel vormt, den naam Indonesië gegeven heeft. Ofschoon dit al meer dan veertig jaren geleden is (in 1884 verscheen het eerste stuk van zijn „Indonesien oder die Inseln des malayischen Archipels“) en die verzamelaars sedert dien tijd meer en meer (vooral door geleerden) werd gebruikt, ja thans vrij algemeen is, vonden we nog in dit jaar door een bekend politicus de meening verkondigd, dat de term Indonesiërs zou zijn uitgedacht door communisten, terwijl een bekwaam journalist zelfs, met zekere bijbedoeling, spreekt van een Leidsche vondst.“

In de geïllustreerde Encyclopaedie van Winkler Prins (3e dr., 1908) vinden we eveneens vermeld, dat de naam *Indonesië* het eerst werd gebruikt door Bastian als benaming voor de eilanden van den Indischen of Maleischen Archipel en zelfs de Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië (1918) verzekert hetzelfde.

Toch is die mededeeling niet juist. Daar de namen *Indonesië* en *Indonesiërs* tegenwoordig vaak in de literatuur worden gebruikt, schijnt het ons van voldoende belang toe, daar even op te wijzen.

De naam Indische- of Maleische Archipel had reeds oude geloofsbriefen, vóór men een geschikten naam had, om de bewoners van dat gebied aan te duiden. De term „inboorlingen van den Indischen Archipel“ was te lang. Raffles stelde voor, die bevolking „Hither Polynesians“ te noemen, ter onderscheiding van de stammen van den Pacific, voor wie hij den naam „Further Polynesians“ voor-sloeg.

Die namen vonden echter bij andere auteurs geen bijval.

G. W. Earl vond bij het zoeken van een beteren naam een richtpunt in de reeds gangbare afleiding Polynesië (v. Gr. *poly* = veel en *nesos* = eiland, dus Veeleilandenwereld) en kwam zoo tot den volksnaam *Indoe-nesiërs*, of *Malajoe-nesiërs*. Hij gaf echter de voorkeur aan den laatsten naam, daar de eerste ook kon duiden op de Ceyloneezen en de bewoners der Malediven en Lakediven.

J. R. Logan prefereerde, blijkens een opstel in het „Journal of the Indian Archipelago and Eastern Asia“ (dl. IV, 1850, p. 254), onder den titel „The ethnology of the Indian Archipelago“, den term *Indonesië* (d.i. Indische-eilandenwereld) — als geografisch begrip — en de benaming *Indonesiërs*

STENO en TYPEN

Stenogr. „Groote“ voor Ned. en Mod. Talen. STEEVENS, Acacia-str. 136. Oud-leer. Stenogr. b. h. Middelbaar Handels-Onderwijs.

GRONDIG onderricht - Prospectus GRATIS

— als volksbegrip — ook omdat het Grieksche *nesos* niet alleen in klank, maar ook in beteekenis, overeenkomt met het in den Archipel inheemsche woord *noesa* = eiland.

Het vaderschap van den naam *Indonesië* komt dus niet toe aan Bastian, maar aan James Logan, en dagteekent reeds van 1850.

KREEMER.

Gelijkstelling van Akten?

Op mijn verzoek stemde de Redactie erin tot mij nog eenige ruimte toe te staan, om het artikel van den Eerw. Frater Virgilius Vinken in het nummer van 20 Januari kort te beantwoorden. Ik stel deze welwillendheid op hoogen prijs en zal er, hoop ik, door het onderstaande geen misbruik van maken.

Ik begin met vast te stellen, dat een groot gedeelte van het bovengenoemde artikel buiten het debat kan blijven en acht het werkelijk beter, maar niet te diep in te gaan op de kantteekeningen, die de Eerw. Frater bij het mijne voegde. Wat het eerste betreft, dat de exameneischen in Suriname en op Curaçao ongeveer gelijkkluidend zijn met de Nederlandse — het papier is geduldiger — heeft noch de redacteur van de rubriek Curaçao van dit blad, noch ikzelf ontkend. En evenmin, dat men trachten de examens ongeveer als hier af te nemen, al heet ik er op gewezen, dat de samenstelling der examenscommissiën onderling nogal wat verschilt.

Maar..... tusschen trachten naar iets en erin slagen het te bereiken, is nog wel eenig verschil. Ik houd staande, dat men er niet in kan slagen de akten uit de West gelijkwaardig te maken aan de Nederlandsche, omdat men gedurende een reek van jaren in het verledene niet over een voldoende aantal deskundigen beschikte en dat thans allerminst doet. En ook met Oost-Indië met zijn overvloed van goede onderwijsinrichtingen en met zijn groot aantal, ook voor examen-doeleinden beschikbare deskundigen, vergelijke men de West nog maar liever niet. Het is ongetwijfeld jammer, dat het zoover is, maar met de Oost kan noch Suriname, noch Curaçao voorloopig op gelijke lijn gesteld worden. Dat gemis aan voldoende deskundigen maakt, dat niet soms, maar zeer vaak de lesgever zijn eigen leerlingen moet examineeren, niet alleen mondeling maar dat hij, als regel zelfs, een gedeelte van het schriftelijk werk moet samenstellen.

Ten slotte — want ik mag niet te uitvoerig worden — ik heb het geen oogenblik gehad over het belang der candidaten, maar alleen over het belang van het onderwijs, dat niet gediend wordt door het uitreiken van minderwaardige akten, zij het ook dat dit noodgedwongen geschiedt. Het belang der candidaten is, een akte te verkrijgen met het oog op de financieele voordeelen, die daaraan verbonden kunnen zijn. Dit mag nooit bij hunne beoogde deeling wegen; zoodra men dat ook maar in de verste verte in het oog gaat vatten, is men in de verkeerde richting.

Evenals de Eerw. Frater dit gedaan heeft, resumeer ik hieronder de conclusies, waartoe ik gekomen ben door zijn artikel en door wat een jarenlange ervaring mij omtrent examens in de West geleerd heeft. Zij zijn deze:

1. Het best ware het, dat men daar geene examens afnam, hooger dan die voor de onderwijzersakte en die dan zoo inrichtte, dat zij voldoende waarborgen geven, dat geslaagden practisch en theoretisch geschikt zijn voor het onderwijs aan de landskinderen.

2. Personeel met hogere bevoegdheden dient in Nederland te komen en voorzien te zijn van Nederlandsche akten.

3. Tenzij de toestand in de West zeer veranderd is gelijkstelling van daar uitgereikte akten met de Nederlandsche in de eerste jaren niet te verdedigen, allerminst met terugwerkende kracht.

Nieuwer-Amstel, Januari 1927.

C. K. KESLER.

H.H. SECRETARISSSEN der afdelingen worden aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen die in de merking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

INDIË.

Dame, middelbare leeftijd, vrij van zeeziekte, wenscht gaarne als **GELEIDSTER** bij zieke of voor kinderen of anderszins naar Indië terug te keeren. Conditie nader overeen te komen.

Brieven onder No. 5414 aan het Bureau van dit blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

waarin ongeveer 26 voordrachten per leervak worden gegeven:

1. Inleiding tot de volkenkunde van den Indischen Archipel, door Prof. J. C. van Eerde en Prof. Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan.
2. Inleiding tot de aardsrijkskunde van Ned-Indië, vooral met het oog op den grooten landbouw, het mijnwezen, den handel en het verkeer, door C. Lekkerkerker.
3. Eenige kennis van het Maleisch, door Raden S. Nimpoeno.
4. Eenige kennis van koloniaal-economische verhoudingen, door Prof. G. Gonggrijp.
5. Inleiding tot de staatsinstellingen van Ned-Indië, vooral met het oog op de agrarische en de arbeidswetgeving, door Mr. J. Slingenberg en Mr. H. J. Bool.

- Bovendien worden voordrachten gehouden over:
- a. Tropische gezondheidsleer, door Prof. Dr. W. A. Schuffner en Prof. Dr. E. P. Snijders.
 - b. Koloniale voortbrengselen, door Prof. Dr. L. Th. le Cosquino de Bussy.
 - c. Zoonoodig zullen ook voordrachten over andere koloniale onderwerpen worden gehouden.

Er zal gelegenheid bestaan voor het volgen van de voordrachten over enkele der genoemde onderwerpen, doch slechts het met voldoende, goeden of zeer goeden uitslag volgen van den volledigen leergang kan aanleiding zijn tot het verkrijgen van het hooger genoemde getuigschrift.

De nieuwe leergang wordt geopend op **Maandag 14 Maart a.s. en duurt tot 11 Juni**. Men kan zich laten inschrijven ten kantore van de Afdeling Volkenkunde van het Koninklijk Koloniaal Instituut, Linnaeusstr. 2a te Amsterdam, tegen storting van f 50.— Voor het volgen van afzonderlijke leervakken wordt f 10.— per leervak gestort (Postgiro No. 57474).

Het boekje waaraan het bovenstaande is ontleend, wordt gaarne verstrekt op aanvraag aan het zoeven genoemd adres.

Van Week tot Week.

Dinsdag 25 tot Maandag 31 Januari.

Een Flores-film te Weenen en in Den Haag. Naar de Weenske bladen melden heeft dezer dagen in de Oostenrijksche hoofdstad de eerste opvoering plaats gehad van een *Flores-film*, gemaakt door paters-missionarissen van Steijl (Noord-Brabant).

Het bericht in eenige Holl. bladen dat deze, met zulk een schitterend succes in Weenen vertoonde film midden-Februari naar Den Haag zou komen, moet, naar men ons mededeelt, op een vergissing berusten. De „Flores-film” is reeds in Den Haag en zal vertoond worden in de groote zaal van 't hotel De Twee Steden: op 2 Februari voor genoodigden en van 6 tot 11 Februari geregeld iederen avond. Daarna zal ze nog op verschillende andere plaatsen der stad te zien zijn.

Suriname als nationale zaak. In een den 25 Jan. gehouden vergadering van de Christelijk-Historische Jongerengroep 's-Gravenhage, heeft Mr. H. H. A. van Glybland Oosterhoff een voordracht gehouden over „Suriname als nationale zaak”.

C. de Wit †. Aneta seint dd. Batavia, 25 Jan. Overleden is de heer C. de Wit, gewestelijk secretaris van Banjoemas.¹⁾

Hoofd van het havenwezen op Curaçao. Ir. J. P. Escher, c.i., is ter beschikking gesteld van den gouverneur van Curaçao, om te worden benoemd tot hoofd van het haven- en loodswezen in dat gewest, ingaande 27 April a.s.

Bijzetting van het stoffelijk overschot van generaal Van Heutsz. H. M. de Koningin heeft vergunning verleend om het stoffelijk overschot van generaal J. B. van Heutsz bij aankomst te Amsterdam naar het Paleis op den Dam te doen overbrengen, ten einde van daar uit de bijzetting op de Nieuwe Oosterbegravingplaats op 9 Juni te doen plaats hebben.

De bioloog in Indië. Den 25en Jan. heeft Dr. Ph. van Harreveld een voordracht gehouden voor de Groninger Biologenclub over „De mogelijk-

¹⁾ De tekst der Aneta-telegrammen is ontleend aan de N.R.C.I.

ONZE VERGROOTINGEN NAAR OUDE FOTO'S ZIJN IN GEHEEL INDIË BEKEND

VRAAGT PRIJSOPGAVE BIJ 5204

C. J. L. VERMEULEN
TOUSSAINTKADE 20 DEN HAAG

Indologische Leergang van het Koloniaal Instituut.

Dezer dagen is door het Kol. Instituut te Amsterdam een geschriftje verspreid, bevattende mededeelingen in verband met de Indologische leergangen, welke tweemaal 's jaars door die instelling worden gehouden.

Overtuigd dat deze cursussen van onberekenbaar nut zijn in de eerste plaats voor hen, die in de toekomst in Indië een werkring in de cultures willen vinden, willen we gaarne medewerken aan den hoofdzakelijken inhoud van bedoeld geschriftje meer bekendheid te geven.

Bedoelde leergang kan bezocht worden door personen van verschillende leeftijd en met uiteenlopende vooropleiding, staande het ter beoordeelving van den, met de leiding belasting, hoogeraar-directeur der afdeling Volkenkunde of iemand in staat geacht kan worden den leergang volgen. In de eerste plaats is gedacht aan het bereygen van eenige kennis omtrent Nederlands-Indië aan hen, die bestemd zijn om te worden tewerkgesteld bij Indische ondernemingen in handel, landbouw en nijverheid, maar ook andere belangstellenden zullen den leergang kunnen volgen. Het is bekend, dat hoe langer hoe meer de wenschelijkheid blijkt om eenigszins onderlegd plaatselijke toestanden en verhoudingen werkring in de koloniën te aanvaarden. Van leeringswege is er herhaaldelijk de nadruk op gelegd, dat de opleiding der assistenten op de ondernemingen van landbouw en nijverheid te wenschen overlaat en dat een juiste wijze van optreden tegen de Oostersche werklieden noodig maakt bezitten van eenige kennis omtrent den aard der zeden der arbeiders en omtrent de voorwerpen der arbeidswetgeving en van het arbeidscontract. Vooral in den tegenwoordigen tijd, nu bij landers en Vreemde Oosterlingen het gevoel van onwaarde hoe langer hoe meer ontwaakt, is het er dan ook oit wenschelijk, dat eene oordeelkundige aanraking tusschen Westering en Oosterling plaats vindt. In het algemeen kan worden gezegd, dat het thans voor ieder, die een kolonialen werkring bekleedt, noodzakelijk is, zoo goed mogelijk bekend te wezen met land en volk, en de bestuursvoorschriften van de kolonie, waarin men werkzaam is.

Het is dan ook een verblijvend verschijnsel, dat instelling van den leergang groote instemming met gevonden bij vele besturen der voornaamste handels- en cultuurondernemingen, die van de geheid hebben doen blijken om, voor een werkring in Indië bestemde, jongelieden den Indologische leergang te doen volgen. Van de zijde der genoemde ondernemingen is het een groot voordeel genoemd, dat een jongmensch, in Nederland zijn Indischen werkring voorbereid, naar Nederlands-Indië vertrekt, zoodat hij daar eenigszins met land en volk vertrouwd aankomt later gemakkelijk op den verkregen grondslag voortbouwen. De voor het volgen van den driejarige Indischen leergang bestede tijd en de financieel steun, die sommige jongelieden daarvoor noodig zullen hebben, zouden in Indië door de scholingsinstellingen van het Koloniaal Instituut mogelijk zou zijn geleegd voor een goede aanmet Inlanders en Vreemde Oosterlingen.

Zij beseffen verder, dat de Indische bestuursinstellingen, vier medewerking met de Europeren van ondernemers zoo nuttig is voor de ontwikkeling van Indië's hulpbronnen, terecht kunnen wenschen, dat die ondernemers voortaan alleen laten uitkomen behoorlijk voorbereide jongelieden, zoodat misverstanden en botsingen in hun vaak treurige gevolgen zooveel mogelijk voorkomen.

Dagelijks wordt gedurende twee lesuren onderwezen, terwijl tevens de nadruk wordt gelegd op eigen studie onder leiding van het onderwezend personeel en op het bezoeken van musea en koloniale instellingen.

Van het einde van elken leergang wordt aan de leerlingen in aanmerking komende leerlingen door den hoogleraar-directeur der Afdeling Volkenkunde van het Kol. Instituut een getuigschrift uitgereikt, ten bewijze dat zij den leergang met volkomen of wel met goeden of zeer goeden uitslag hebben gevolgd.

Het onderwijs omvat de navolgende leervakken,

DANSSCHOOL „DUINOORD”

De Heer en Mevrouw BROK
ARCHIMEDESSTRAAT 64 - TEL. 37007
DEN HAAG
Gevestigd sedert 1912

Prive-Lessen

voor elken leeftijd, dagelijks en op ieder gewenscht uur a f 2.50 per lesuur; 2 personen f 3.50. Vanaf heden dagelijks inschrijving van nieuwe leerlingen voor den Voorjaars-Cursus.

SNELLE OPLEIDING VOOR DE PRACTIJK-DIPLOMA'S BOEKHOUDEN

Speciaal voor Indische Verlofgangers

Spiedopleiding in 6 à 9 maanden

Twee uur les p. week. Lesgeld f 20.- p. mnd.

J. W. AUDIER Jzn.

Gediplomeerd Accountant
Leeraar M.O. Boekhouden

Achterom 68 Telefoon 16423

(66n huis vanaf de Passage)

'S-GRAVENHAGE

5305

WANNEER U PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wendt U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen - Desgewenscht verzorgen wij mede voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor Uw GROOTE OPLAGEN, onze prima snelpersen voor die tijdschriften waarbij het vooral op KUNSTDRUK aankomt

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

P. DE KAT ANGELINO

MOEDRA'S OP BALI

MET 60 TEEKENINGEN VAN TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. f 9.— geb. in geh. linnen f 11.50

„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelven geteekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.”
S
(N. Rott. Cr.)

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

HOTEL-RUBRIEK

APELDOORN

Hotel VAN DER BURG

Iste en oudste huis ter plaatse Modern comfort
5286 Volledige pensionprijs f 5.-

's-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 54148. Dir. bij Schev. B. 5038 Str. k. en w. op de logeerkamer

Pension PETRONELLA, G. Reijndstr. 36-38. 16 k. Logies m. ontb. f 2.50 p. p. p. d. Ook afz. Etage, t. huur. 53-1 H. A. LEBBING, Cuisinier

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 5020 OOSTERWIJK & V. D. LUUR

Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5036

HILVERSUM

Pension „PATRIA“ Lindenheuvel 2 Telefoon 2198
ZOMER- EN WINTERVERBLIJF
Aanbevelend, N. J. van Rangelrooy

ZEIST

Villa „Eureka“ LAWNTENNISLAAN 6-8 1e klas Familiepension
Stroomend Water - Badkamer - Telefoon 841
Zomer- en Winterverblijf 5411 Mevr. JANSEN

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar

„De Ind. Rijsttafel“ door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

Het adres voor 5017
Diners aan huis bezorgd

WIJ VERVAARDIGEN

ALLE soorten drukwerk met één uitzondering: het slechte.

Een proef zal U overtuigen
zoals zoovelen vóór U overtuigd werden en onze klanten bleven.

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

HOTEL DES INDES

WELTEVREDEN (Batavia)

Oudste en modernste Hotel ter plaatse

ZEER BILLIJKE TARIEVEN

heden voor den Bioloog in Indië.” (Verslag in N. R. Ct. van 26 Jan., Avondbl. D).

Volksraadverkiezingen. Ten vervolge op vorige opgaven volgen hier nog eenige aan „Aneta” ontleende namen van gekozenen voor den Volksraad.

De heeren H. H. Kan, Khouw Kim An (beiden aftredend) en Yohengkam. — Voor den Pol. Econ. Bond: de heeren A. J. N. Engelenberg, Mr. H. s'Jacob, B. Roep, Dr. R. A. A. Fruin, Ch. H. M. H. Kiès en B. J. Zuyderhoff (op den hr. Kiès na allen aftredend). — Voor het Indo-Europ. Verbond: de heeren F. H. de Hoog, F. K. H. Zaalberg, J. van der Weyden (allen afr.) en Mr. P. A. Blaauw, F. H. Zeydel en L. A. Shell. — Voor de Ver. v. Ambten. B.B.: de hr. J. W. Meyer Ranneft (oud-lid). — Voor de Ind. Kath. Partij: Dr. ir. J. Schmutzer (afr.). — Voor den N. I. Vrijz. Bond: de hr. H. C. Kerckamp (afr.). — Mr. C. C. van Heisingen (Chr. Eth. Partij) kwam 3 stemmen te kort.

Onderzoek naar het communisme. Den heer Soemitro, regent van Bandjernegara, is opgedragen een onderzoek in te stellen naar het communisme in Indië, evenals den heer E. Gobée, waarnemend adviseur voor Inlandsche zaken.

Ambtenaren op de Westkust van Sumatra. Batavia, 27 Jan. (Aneta). De Regeering besloot tot herplaatsing op de Westkust over te gaan van B.B.-ambtenaren, die vroeger aldaar gediend hebben.

De Landvoogd naar Padang. Den 28en Jan. is de gouverneur-generaal van Tandjong-Priok vertrokken om het reeds eerder aangekondigd bezoek te brengen aan Sumatra's Westkust.

Universitaire examens. Leiden. Economisch cand. examen Indologie de hh. M. Hins en F. R. O. Steller. — Doctoraal ex. Indisch recht de hh. C. C. de Rooy en Mr. H. R. Hijmans.

Utrecht. Doctoraal-ex. Indisch recht de hh. Mr. J. H. Kok en Mr. R. A. W. J. Jonkers.

De medische Hoogeschool te Batavia. Aneta bericht dat Dr. J. Boerema, directeur van het Kon. Magn. en Meteorol. Observatorium te Batavia, den 9en Febr. naar Nederland vertrekt om besprekingen met Prof. Boeke te houden over de inrichting van het onderwijs aan de op te richten medische hoogeschool. Genoemde directeur zou bestemd zijn om op te treden als hoogleeraar in de physica aan die School.

Versterking der weermacht in Indië. Op verzoek van de Indische Regeering vertrekt in Februari een contingent mariniers naar Ned.-Indië ter versterking van de daar aanwezige macht.

Concubinaat in de Indische kazernes. Op desbetreffende vragen van het Tweede Kamerlid Deckers heeft de Minister van Koloniën, Dr. Koningsberger, o.m. geantwoord dat hij ten volle bereid is er toe mede te werken dat het concubinaat in de Indische kazernes zoo spoedig mogelijk zal worden afgeschaft.

G. Ripping †. Te Hilversum is, in den ouderdom van 67 jaar, overleden de heer G. Ripping, gep. officier van het Indische leger, oud-burgemeester van Maassluis en Alkmaar. De overledene was officier in de orde van Oranje-Nassau.

Met pensioen. De kolonel der inf. A. H. Treu, hoofd der 1e afd. van het Dep. van Oorlog in Oost-Indië, zal 2 Mei den dienst met pensioen verlaten.

Bevorderd. De kapitein der inf. J. Troostwijk, van het O.-I. leger en gedetacheerd bij de koloniale reserve te Nijmegen, is bevorderd tot majoor. — De kapitein der inf. van het O.-I. leger J. L. Ravenek, gedetacheerd bij de Kon. militaire academie te Breda, is bevorderd tot majoor. — De majoor van den gener. staf bij het O.-I. leger D. Q. C. F. de Jonge van der Halen, gedetacheerd hier te lande als adjudant van de Koningin, is bevorderd tot luitenant-kolonel.

Voorzitter Indische Luchtvaartvereniging. In plaats van wijlen den heer W. Muurling is opgetreden als voorzitter van de Indische Luchtvaartvereniging te Weltevreden, de heer N. van Zalinge, president-directeur der Kon. Paketvaart-Mij.

Vliegongeval. Bandoeng, 29 Jan. (Aneta). De 2e luitenant der infanterie, als leerling-vlieger gedetacheerd bij de luchtvaartafdeeling, J. Stale-

AMERICAN HOTEL - AMSTERDAM

Hotel en Café-Restaurant le Rang.

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.
Tel. Interc. 4737 Code 5th Edition A. B. C.

man, is bij het examenvliegen op „alidjati” bij het nemen van een bocht gevallen. Hij kreeg een kaakfractuur en werd met een hospitalair vliegtuig naar Tjimahi vervoerd. Zijn toestanden baart geen zorg.

Predikanten voor Indië. Het Alg. Handelsblad deelt mede dat door de Commissie v. d. Protestant. Kerken in N.-I. de navolgende predikanten zijn afgevaardigd voor den dienst in Ned.-Indië: Ds. Th. J. H. Steenbeek, ds. J. L. Brinkerink, ds. H. Sterringa en de hr. F. E. T. Kelling, die didaat tot den H. Dienst.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisnijverheid

Prijsvraag voor een Medaille, uitgeschreven door den Nederl.-Ind. Kunstkring te Batavia.

Daar onder de lezers van *Hel Koloniaal Weekblad* wellicht ook Westersche en Oostersche kunstenaars zullen zijn, die zich aan de oplossing dezer prijsvraag willen wijden, vinde ondervolgende oproep hier een plaats:

De „Nederl.-Indische Kunstkring” te Batavia heeft op verzoek en namens de „Koningin Wilhelmina Jubileum Stichting” te Batavia een prijsvraag uitgeschreven voor een medaille, bestemd om eens in de vijf jaren te worden uitgereikt aan een onderzoeker, die zich in de afgelopen periode van vijf jaar uitnemende verdiensten heeft verworven op het gebied van de tropische ziekten, in Ned. Oost-Indië voorkomende. Uitgeloofd worden drie prijzen, resp. van f 350, f 200 en f 100.

De jury bestaat uit de heeren: P. A. Moojen, eere-voorzitter van den „Bond van Ned.-Indische Kunstkringen”; dr. M. R. Brinkgreve, bestuurslid van de „Vereniging voor Penningkunst”; W. F. Gouwe, directeur van het „Instituut voor Sier- en Nijverheidskunst”; F. E. Jeltsema, beeldhouwer en prof. G. J. W. Koolmans Beynen, hoogleeraar aan de universiteit te Leiden.

Aan de prijsvraag kunnen alle ingezetenen van Nederland en Ned. Oost-Indië deelnemen. Inzendingen in Nederland worden ingevraagd uiterlijk op 1 April 1927, aan het Instituut voor Sier- en Nijverheidskunst te 's-Gravenhage, Zwarteweg 64, waar volledig program op aanvraag te verkrijgen is.

Balische Kunst.

Voor de leden en genoodigden van het „Nederlandsch-Indonesisch Verbond van Jongeren Organisaties”, dat iederen Dinsdagavond zijne lezingen en genoeglijk gezellige bijeenkomsten houdt in eenige lokalen van *Hotel de Twee Steden*, op Buitenhof te 's-Gravenhage, hield op 25 dezer schrijver van het onlangs hier besproken standaardwerk over Bali, de heer P. A. J. Moojen, een zeer groote belangstelling, een lezing over „De wederopbouw van Balische monumenten in verband met de waarde van het oude van een eigen cultuur voor de ontwikkeling der Indonesische volken.”

Spreker betoogde, op enthousiaste wijze, dat samenwerking tusschen het Oosten en het Westen langs cultureelen weg zou leiden tot meer onderwaardering. Een samengaan op den grondslag van erkenning en eerbiediging van elkaars cultuur wellicht eenmaal kunnen leiden tot synthese.

Na te hebben gewezen op het reeds sedert een kwart eeuw werken in deze richting, in Nederland van de „Vereeniging Oost en West”, in het Indische van het door haar opgerichte „Boecatan” der van het door de Congressen en Kunsttentoonstellingen van het „Java-Instituut” en de „Kunstkring” en thans hier op zoo sympathieke wijze van „Nederlandsch-Indonesisch Verbond van Jongeren Organisaties”, wees spreker op de groote waarde van het bestudeeren der oude kunsten, gewoonten voor de artistieke ontwikkeling der toekomstige maatschappij. Een ontkenning van het loof aan een zoodanige ontwikkeling noemde hij ker Hooverdig en z.i. zou dan ook, bij eene goede leiding van overheidswege, de eeuwrentroef van Indonesische kunst een schat van hooge geesteswaarde kunnen zijn voor de toekomst van het land.

Aan de hand van schitterende lichtbeelden foto's van dorpswoningen uit de Bataklanden, Padangsche Bovenlanden en Java, toonde spreker aan, dat de leiding helaas meestal niet juist was.

+

J. VAN BUUREN
APOTHEKER
KANAALWEG 53 :: SCHEVENINGEN
TEL. 50105

Gebr. VAN DER LINDE
Newtonstraat 153 Vlierboomstraat 126
DEN HAAG - TELEFOON 35151 5358

**Verhuizingen - Transporten
Expeditie**

Billijk tarief voor binnen- en buiten de stad

Onze RECLAME-SERIE

COLBERT-COSTUUMS
naar maat
f 68.-

NIEUWE
VOORJAARSSTOFFEN
1927 5030

C. H. ERNENS VALERIUSSTR. 39 DEN HAAG
h. Danckertstraat TELEFOON 34836

gegeven. In dit verband vroeg hij: „Wat zal er nu worden gedaan, na de groote ramp, welke de Padangsche Bovenlanden heeft geteisterd, om het fraaie Adathuis tegen verdere vernietiging en algeheele verdwijning te behoeden?”

Na een korte pauze lichte spreker, Lij een reeks prachtbeelden van Bali, toe hoe daar de herstellingswerken aan de tempels, vorstenverblijven en woningen geschiedde, hoe er gewaakt is geworden tegen verkeerde invloeden van buiten en hoe Bali's eigen kunstenaars weer volijverig arbeidden aan de herstellingen der heilige tempels, naar eigen geest en opvatting, totdat ook daar de „bezuiniging” eind maakte aan de goed-begrepen Regeerings-moedigen en nu met de hervatting er van op betere tijden moet worden gewacht.

Het deed goed te hooren met hoeveel warmte de heer Moojen, aan wien door den Gouverneur-Generaal van Limburg Stirum de leiding der herstellingswerken was opgedragen, de kunde en toewijding prees, zoowel van zijn te vroeg gestorven Javaanschen medewerker uit het Pakoe Alamsche district, als van den geniale Balischen Kunst-ontwerper *Mahdi Goesti Gedé*.

„Hopen wij”, aldus eindigde spreker zijn interessante rede, „dat betere tijden zeer spoedig mogen aanbreeken, opdat het cultureel bezit van Bali tot zijn eigen en ons aller geestelijken rijkdom voor altijd moge worden behoed.”

Hieraan voegen wij den wensch toe, dat dan ook personen, als de heer Moojen, die met raad en daad op plaatsen bewezen hebben voor hun zeer moeilijke, maar niet minder dankbare taak volkomen berekend te zijn, in de gelegenheid worden gesteld met hart en ziel er aan te wijden.

risten op de booten der K. P. M., waar zij de eenige toegelaten verkoopster was en waarschijnlijk nog is. Om het hoofd dezer Fatima is zoo'n aureool van aantrekkelijke interesse gesponnen en er is voor deze nobele martelares van Balische, oudtijdsche wreedheden zoo'n prachtige reclame gemaakt, dat de zucht om een Bali-curiosum te bemachtigen alleen door haar ten volle kan worden bevredigd en dat, zooal niet aan boord, dan toch in haar huis aan den wal, waar de ongetrouwde dochter medeverkoopster is, alleen de ware Balische „kunstvoorwerpen”, waarop men zichzelf en zijn vrienden en familie zal vergasten, verkrijgbaar zijn. En dan kan 't ook duidelijk zijn, dat al die voorliefde voor de monopolie-bezitster weinig bevorderlijk kan zijn aan de soliditeit, aan de kunstwaarde en aan de billijkheid in prijs van haar koopwaar. Mogelijk, dat zij tweeërlei koopwaar er op nahoudt, en wel zorg draagt, dat die welke zij naar tentoonstellingen zendt, de goede is, doch die handelwijs veroordeelt dan mede haar betrouwbaarheid.”

Wij geven deze oordeelvellingen — an iemand, die 't weten kan, hier weer, niet alleen als mogelijk nuttige waarschuwing voor toekomstige Bali-bezoekers, maar vooral ook als bedroevende blik op de reeds ingetreden verwording der vroeger in alle opzichten zoo hoogstaande, inheemsche kunstuitingen.

Is het niet de taak van het Nederlandsche gouvernement, dat thans de plaats der vroegere landsgrooten inneemt, hieraan zoo spoedig mogelijk, op de doeltreffendste wijze, paal en perk te stellen?

Het verplichtend stellen van een keur op de te verkoopen kunstnijverheid door een beoordeelingscomité, bestaande uit Balineesche kunstenaars en enkele deskundige Europeanen, zou zeker heilzaam kunnen werken en stellig niet alleen door de koopers, maar ook door de bevolking zelve, als blijk van belangstelling in haar arbeid ten eerste worden gewaardeerd en op den duur een kunstbevorderlijke uitwerking hebben.

Bij ons bezoek aan Bali, ongeveer twee jaar geleden, toen wij ook ten huize van Fatima haar koopwaar bezichtigden, kregen wij niet zoozeer den indruk, dat zij onbetrouwbaar zou zijn. Wel zagen wij verschillende stukken van meer en mindere kunstwaarde. Maar dat is toch in iedere zaak 't geval. Zoodra zij merkte, dat wij, met verstand van zaken, juist belang stelden in het allerbeste, kwam zij ook alleen met goede werkstukken aandragen en het spreekt wel van zelf, dat deze niet de goedkoopste waren.

Ook in „Boeatan” vernamen wij, dat men daar tevreden is over haar leveranties. Alle zilverwerk moet, vóór den verkoop, hier geijkt worden.

Tot het zenden van goederen in consignatie bleek zij echter niet genegen te zijn, aangezien zij ten deze door Europeanen (met namen genoemd) op schandelijke wijze bedrogen is geworden. Is dit niet een voor Westerlingen diep beschamend feit?

**WAAROM
OMDAT**

vestigen zich zoovele oud-Indischgasten te Brussel?

het klimaat er veel zachter is;
Brussel meer biedt dan welke andere stad in Nederland;
vooral omdat de belastingen er veel lager zijn.

VRAAGT

de brochure: „Waar zal ik mij vestigen?” aan het Office „INSULINDE”, 57 Boulevard Botanique, Brussel, het eenigste Nederlandsche bureau in vaste goederen, assurantie's en hypotheeken in België.

Bijkantoor: **Woningbureau „De Concurrent”**
Thomsonlaan 52, Den Haag, alwaar ook de brochure gratis verkrijgbaar is.

In verband met hetgeen de heer Moojen, uit persoonlijke ervaring en uit liefde voor de hoogstaande Balineesche kunst, met zooveel klem betoogde, wien wij niet nalaten hier in 't kort weer te geven wat ons onlangs, van gezaghebbende zijde, omvat datzelfde schoone land en volk ten oore kwam: Het is mij op Bali hoe langer hoe meer duidelijk worden, dat het daarheen geleide toerisme, met de gevolgen daarvan een ontstellende kunstvervalding ten gevolge heeft en zoo doende steeds zal hebben. Bali is steeds meer op weg een heel Marken te worden en als 't kon, zou men heel Bali een poppenkast en van de Baliërs modellen maken, waar en het Europeesch Beheer, en de Regenten en de hoogste Hoofden aan de hand trokken. Men zou zoo gaarne met Bali reclame voor het Indische toerisme maken, en het Bestuur en de Baliërs zich in den dienst daarvan stelden, ten faveure van stoomvaartmaatschappijen, hotels, autoverhuurderijen, kunsthandelaars en verzamelaars.

Dat Bali een dankbaar veld was en is voor kunstenaars, echte bewonderaars en beoefenaars, niet die het betreurt, ook al had de schare van kunstzoekers met ontwikkeling en beschaving, een penseel en welversneden pen — en dat zijn de beste der toeristen — toch ook indirect het nadeel der wereld, in al haar naarceeringen, dat Bali heeft geworpen, als de Amerikanen op Bali en dat de Baliër omgekeerd ook daarop heeft gereageerd, evenals de Marker dat gedaan heeft met de „Amerikaansche nieuwsgierigheid en het bezit van de „rechte” Marker-curiosa.

Het name wordt er thans op Bali zóó geknoeid en zilverwerk, dat men nauwelijks mag verwachten, dat er kleurhoudende kains, zilverwerk, kunstvolle zilveren voorwerpen te worden geboden.

Het is mij gebleken, dat met een paar ovale z.g. schaaltes, van het bekende formaat, zulk een aantal bedrog is gepleegd (ze waren n.l. grooten van koper), dat de instelling van een op dergelijke kunstvoorwerpen gebiedend wordt.

De eenige manier om tegenwoordig nog goed en betrouwbaar Bali-werk machtig te worden, is het zelf te maken en het zelf te plaatsen niet zoo gemakkelijk.

Zooals bekend is, heeft *Fatima* — de prinses, die het legendarische (onwaar gebleken) verhaal uit het Zuiden van het eiland zou zijn gegaan van den brandstapel, waarop zij voor de ziel van den afgestorven vorst anders zou zijn geofferd in het Boelelengsche verschillende meningen die voor haar weven en smeden. Maar ik hoop dat zij zoo vlug en vluchtig mogelijk tegen alle prijzen allerlei aan haar afleveren, dat men met veel winst van de hand doet aan toe-

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het Verre Oosten.

Zooals de heer Zentgraaff in het „Soer. Hbl.” van 14 en 15 Dec. onder den titel: „De toestand in China”, duidelijk heeft uiteengezet, hebben de gebeurtenissen in China een algemeen-Aziatische beteekenis en staat dit land op het punt een machtige infectiehaard van Bolsjevistische ideeën te worden. Dit is te gevaarlijker, waar dweepzieke volkeren in *Engelsch- en Ned.-Indië* als het ware gereed zijn die gevaarlijke leer met vreugde te omhelzen. Niet alleen China, doch geheel Azië is aan het ontwaken. Voorloopig is en blijft in het Oosten het groote probleem China. Men kan met de pogingen der Cantonneezen, om hun idealen te verwezenlijken, instemmen, mits deze gaan langs den weg van evolutie en zij daarin geen andere volkeren noodeloos betrekken. Gezien het gedrag van een Karakhan, zoomede de in Mandsjoerije gevolgde Russische politiek ten opzichte van den Ooster-spoorweg, die Rusland een uitweg moet geven naar den Pacific, die niet in overeenstemming te brengen zijn met de grondslagen van de Bolsjevistische leer, is Rusland een slechte vriend en raadsman voor China. Indien de Chineezen Rusland van zich weten af te schudden, zal het hun aan sympathie en medewerking van andere volkeren niet ontbreken. Europa zal goed doen ten spoedigst de indertijd verkregen „rechten” los te laten, zelfs

Muziekhandel DAJOS BELA
Badhuisstraat 619 - Tel. 54754 - Fred. Hendriklaan 190
SCHEVENINGEN, 's-GRAVENHAGE.

GROOTE VOORRAAD RUIME KEUZE

Columbia-,
Odeon,
Musica-,
Linström-,
Beka-
PLATEN en
MACHINES

Violen
Mandolin.
Banjo's,
Guitaars,
Snaren,
Onderdeel.
Piano Muz.

HUURKOOP SYSTEEM 5313

Speciale machines en verzending voor **INDIË**.
EIGEN REPARATIE-INRICHTING. ZIET ÉTALAGE.

Ontbreekt het U aan gelegenheid onze Koloniën te bezoeken, neem dan een abonnement op het rijk geïllustreerde Maandblad **S**

Nederlandsch-Indië
Oud en Nieuw

Abonnementsprijs 20 Gulden per jaargang
Directie en Adm. Nobelstraat 20, Den Haag

BRIEVEN en stukken, de afdeling **Advertenties** betreffende, uitsluitend te adresseeren: **Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.**

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-Mij.
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a

DEN HAAG

TELEFOON

14427

5217

Wensch gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op **14427**.

5388

BRIEVENBUS -
PRULLEMAND

Dit is vaak de weg, die uw reclamedrukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

BRIEVENBUS-
HUISKAMER OF KANTOOR

Tegenwoordig vindt men zoóveel drukwerk in de bus, dat het aankijken niet waard is, dat telkens het heele zaakje dadelijk weggegooid wordt. Uw drukkosten, bezorgloon of porto, alles is dan óók weggegooid!

Waarom dan geen reclamedrukwerk rondgezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt? Zulk drukwerk krijgt U niet van knoeidrukkerijtjes en evenmin van Multiplicators, doch wel van de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

KONINKLIJK ZOÖLOGISCH
BOTANISCH GENOOTSCHAP

WORDT LID

VRAAGT PROSPECTUS TEN KANTORE
BENOORDENHOUTSCHEWEG 2
TELEFOON 11292 DEN HAAG

Belastingen

(Nederlandsche en Indische)

W. VAN MAANEN, Oud t. Inspect. Dir. Bel.

P. TADEMA, Gedipl. Accountant

BELASTINGCONSULENTEN.

AMSTERDAM

ROTTERDAM

Prinsengracht 644
Tel. 37734 (2 lijnen)

Boymansstraat 4
Tel. 10589

WERKZAAM OVER GEHEEL NEDERLAND

ten koste van financieele verliezen. Als de in December geopende *Internationale Pacific Gezondheids-Conferentie te Melbourne* „in geheime vergadering” kan bijdragen tot oplossing van dit „kanker”-probleem, zal zij er een mooi doel mede hebben gediend. (*Soer. Hbl.* 18 Dec. „De Week”, v. L.)

De *Java-Bode* (22 Dec.) publiceert belangwekkende bijzonderheden uit het rapport van de internationale commissie tot bestudeering van de mogelijkheid en wenschelijkheid van de afschaffing van „*De extra-territorialiteit in China*”. De Nederlandsche vertegenwoordiging heeft uiterst nuttig werk gedaan en een buitengewoon belangrijk aandeel in de samenstelling van het voortreffelijk gedocumenteerd rapport gehad. De Nederlandsche vertegenwoordiging heeft daarbij mogen steunen op een zeker vertrouwen bij de Chinese rechtsgeleerden. De geboden hulp is gewaardeerd naar de tradities van ons land: die van een hooggestemd rechtsgevoel en van internationale rechtvaardigheid. De *J. B.* constateert dat de geest van 's-Gravenhage dit voor het Verre Oosten zoo uiterst belangrijk werk beheerscht.

Het *Bat. Nwsbl.* (24 en 27 Dec.) schetst den toestand in „*Azië*”.

Voorlichting omtrent Ned.-Indië.

De *Java-Bode* (27 Dec.) heeft met vreugde de mededeeling van den minister van Koloniën begroet, dat de regering thans de *voortlichting van de buitenlandsche pers omtrent Ned.-Indië* zal ter hand nemen. De noodzaak is inderdaad wel sterk gebleken. De berichten omtrent de relletjes op Java boden een prachtige gelegenheid tot verwarde en verwarrende berichten, nog expresselijk door de communisten verdraaid en vergroot. Het verheugt de *J.B.* ten slotte een uitstekend artikel over den opstand te kunnen signaleeren in de „*Frankfurter Zeitung*”. Het stuk, dat blijkbaar van een Holl. correspondent afkomstig is, draagt tot titel: „Het signaal staat op gevaar”. De slotpassage luidt als volgt: „... Het is een misstand, dien men in elke kolonie aantreft, dat de European niet van plan is er zijn levensdagen te slijten. Hij vergroeit niet met het land en dat blijft hem steeds door den Inlander verweten. Het tegenargument, dat de massa van het volk onder Europeesch bestuur in veel minder mate aan willekeur bloot staat dan destijds onder de eigen vorsten, verliest meer van zijn kracht naarmate de Inlander zich meer bewust raakt van de mogelijkheid tot ontwikkeling van eigen krachten. Slechts met grooten tact zal het op den duur mogelijk zijn de niet te vermijden tegenstelling bruin-blank zonder gewelddadigheden te doen verscherpen...”

Van Duitsche zijde deelde men het *Bat. Nwsbl.* (22 Dec.) mede, dat uit handelskringen te Batavia reeds protesten tegen het geschrijf van de „*Voss. Ztg.*” zijn gezonden. De verontwaardiging onder de overwegende meerderheid der Duitschers in Indië is niet geringer dan die van het „*Bat. Nwsbl.*”

Rondom de onlusten op Java.

De *Deli Crt.* (31 Dec.) ontleent aan het „*Soer. Hbl.*” een opmerkelijke beschouwing, geschre naar aanleiding van de troebelen op Java, doch nauw verband houdende met de *mentaliteit der Inlandsche volken in Ned.-Indië*. Na te hebben uiteengezet van hoeveel belang in Indië is een krachtige, van initiatief getuigende, op iederen Inlander indruk makende houding, zet de schrijver uiteen hoeveel respect de Inlander in het algemeen heeft voor persoonlijke moed. Met tal van voorbeelden kan dit worden bewezen. Schr. zegt o.m.: Wij zijn in onze overzeesche gewesten of wij zijn er niet! Niets is gevaarlijker dan dat de bevolking daar meent te doen te hebben met zwakkelingen, met een onbegrepen en ongewaardeerde hyper-ethiek, met steeds aarzelende landsdienaren. Willen wij ons uit de koloniën niet terugtrekken, dan blijven wij geroepen om het groote en nobele deel der bevolking naar behooren te beschermen. De Oosterling heeft aangeboren behoefte tot vereering. In zijn hart, dat een natuurlijke goedheid heeft, haat hij den Westerling niet. Hij ziet zelfs gaarne tegen hem op. Maar dan moet men dat respect ook op de eene of andere wijze verdienen en weten te behouden. Met vleiende of overdreven-vriendelijke woorden komt gij niet ver bij hem. Want die wantrouwt hij! Zoo spreekt immers een meerdere niet. Evenmin imponeert ge hem door grofheden. In gedachte wijst hij die naar de achterbuurt terug, waaruit hij nu vermoeden gaat dat gij geko-

GARAGE JANSEN

WASSENAAR

RIJKSSTRAATWEG, n.b. Viaduct - Tel. KIEVIT 562

BENZINE - Laadstation 3 pompen - SERVICE

VERHUUR VAN LUXE AUTO'S

men zijt. Zijt ge onkiesch of kwetsend in uw heetoo, dan jeukt hem de hand om zijn kris te trekken. Spreekt ge echter tot hem in flinke, mannelijke taal, dan zal hij gaarne naar u luisteren en u als het moest, op de moeilijkste excursies gewillig volgen. Wees er van verzekerd, dat hij u goed waarneemt, al staat hij daar droomerig voor u of al beweegt hij zich met half geloken oogen om u heen! Er zullen thans natuurlijk allerlei middelen worden bedacht om het kwaad in Indië te keeren en vooral om het binnensluipend communisme, dat men aanvankelijk maar liet begaan, den kop in te drukken. Van zeer ingrijpenden is de quaestie, waarop het „*Hbl.*” doelde: geestelijk vacuum bij de door ons gebrachte ontwikkeling, die zich hoofdzakelijk bepaalt tot een verstandelijke, terwijl de zending door haar de associatie-gedachte veel dieper opvat. Niemand zal ontkennen, dat de toepassing van het schoone beginsel uitgedrukt in de bekende woorden: „Ik ben niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen” ook in de sociale en staatkundige politiek tot het allerbeste behoort. Daarover zou heel wat te zeggen zijn. En ieder, die naar Indië gaat, moest feitelijk dit beginsel eerst tot het zijne zien te maken. Maar voorschands is het nog zoo ver niet. Niet iedereen, die de reis maakt naar de Overzeesche gewesten, is een *Krugl*, een *Adriani*, een pastoor *Vertenten*, een *Henri Ford*. Toch is dit schoone beginsel in onze koloniën reeds lang in toepassing en wordt daar op vele stille wegen een soort van dienen gevonden, geheel in overeenstemming met dit allerschoonst beginsel. Maar uit den aard der zaak werkt het proces langzaam. In de gegeven omstandigheden daarvan oogenblikkelijk heil te verwachten, gaat niet. Voor het oogenblik moet het in schijn zoo hard klinkende woord den: Houd je kruit droog! Daarvan hangt niet alleen het behoud onzer koloniën af, maar ook het welvaren van het allergrootste, het goedgezinde deel der bevolking. Voorts mag niet voorbijgegaan worden, dat ook in de richting naar het hier bedoelde verhoeven doel vaak wegen worden wandeld en middelen toegepast, die veeleer een uitwerking hadden, tegengesteld aan deze associatie-gedachte. Ook daarover zou veel te zeggen zijn. Voor het heden hebben wij allereerst behoeft aan een krachtig, beleidsvol bestuur. Ook dit leidt tot de zoozeer gewenschte, groote associatie. Want de goedgezinde elementen, die verreweg de meerderheid vormen, worden er door gesteund. Zij hebben geen trouw gezworen aan de zwakheid, maar aan de kracht. Zij hebben alleen eerbied voor en verknochtheid aan een gouvernement, dat niet alleen hun heil beoogt, maar dat ook door rechtvaardig beleid, door onbekrompen opvatting en door een krachtige hand, de waarborgen weet te geven van een kalm en rustig bestaan.

Wij vestigen de aandacht op het *Soer. Hbl.* (23 Dec. „Het georganiseerd communisme in Indië”; 21 Dec. 3de bl. „Overzicht”; 22 Dec. 2de bl. „De beroeringen in West-Bantam”), de *Crt.* (28 Dec. „De rotanstraf en de doodstraf” het *Bat. Nwsbl.* (22 en 23 Dec. „Het interneeringkamp aan de Boven-Digoel”) en *De Sum. Post* (22 Dec. „De ongeregeldeheden op Java en de Internationale”, Br. uit Genève).

De slingerproeven.

Dr. ir. Vening Meinesz hield te Soerabaja voor de leden van Kring IV van het *Kon. Instituut der Ingenieurs* een lezing over het doel en de resultaten van de waarnemingen, door hem op den Kring verricht (*Ind. Crt.*). Het officieel verslag van de bevindingen zal later worden neergelegd in een groot werk, dat zal worden uitgegeven door de Rijksc ommissie voor de graadmeting. Het doel der waarnemingen was tweeledig: middels slingerproeven werden opnamen gedaan ter bepaling van de zwaartekracht op verschillende punten van de aardoppervlakte, terwijl voorts onderzoekingen werden ingesteld aangaande den geo-physischen toestand der aarde. De *slinger-waarnemingen ten doel na te gaan of de aarde bij de equator, cirkel- dan wel ellipsvormig was*. Hoewel de theorieën aangaven dat het eerste het geval was, gaven de waarnemingen, in verschillende werelddeelen, gedurende de laatste tientallen jaren gedaan, aanleiding aan te nemen, dat de evenaarlijn ellipsvormig was. De proeven om uit te maken welke van de beide mogelijkheden de juiste was, werden zeer bemoeilijkt door het voorkomen van groote watervlakten tusschen de vijf continenten. Sinds spreker zelf een methode uitvond om op

JAC. HUIZER
HEEREN
MODEARTIKELEN
RUIM GESORTEERD
THOMSONPLEIN 22, DEN HAAG

VOOR TAXATIE

van Meubilair, bijvoeging van Goederen, of
publieken verkoop van geheele Inboedels,
raadplege men den Auctionair:
W. DOP - Tel. 34957 - DEN HAAG

**Aan de Leden
van „Oost en West”**

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1º. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2º. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

SCHOENMAKER

BLIJF BIJ JE LEEST!

Een oud spreekwoord en een wijs spreekwoord. Alleen in zijn eigen vak kan iemand iets goeds praesteeren. Een bankier heeft geen verstand van den kaashandel, evenmin als een electricien van hondenscheren. Maar allemaal kunnen zij in enkele uren leeren drukken, teminste als men de verzekeringen gelooft der handelaars in

**KANTOOR-
DRUKMACHINES.**

Als men dan zoo'n machine aangeschaft heeft, valt het aanleeren van het drukkersvak lang niet mee, het werk kan niet halen bij dat van een goed geoutileerde drukkerij en slecht reclamedrukwerk is het tegendeel van een reclame. Indien gij echter met uw drukwerk eer wilt inleggen en er de aandacht op wilt zien gevestigd, bestelt het dan bij de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 • TELEF. 11987

chip, als dit slechts een weinig schommelde, slingerproeven te verrichten, was de oplossing van het probleem een heel eind nader gebracht. Toch waren de gewone mailschepen niet voor het verrichten van waarnemingen geschikt, en het was daarom dat de heer Meinesz in 1923 vergunning kreeg met de K 2 langs de gewone route naar Indië te reizen. De onderzeeër dook op gezette tijden enige meters onder water, en wanneer hij dan geheel tot rust gekomen was, hadden de waarnemingsplaats. De proeven, op dezen onderzeeër genomen, waren uiteraard niet voldoende in aantal om daarop conclusies te kunnen trekken. En het was daarom dat de Nederlandsche regering er in toede den K 13 via Amerika, dus den anderen kant om, naar Indië te laten reizen om de waarnemingen te doen completeeren. Dit is thans geschied, en den 27en Mei 1926 uit Nederland vertrokken, was men den 13en December in Indië arriveerd. In totaal was de K 13 honderd en elf maal ondergedompeld om de proefnemingen te verrichten, en aan de hand van zijn waarnemingen dr. Meinesz kunnen constateren, dat er van elliptische vorm van den equator of zelfs van eenige afwijking geen sprake was. Wat betreft het tweede van zijn wetenschappelijke onderzoeken — hierover gaf spreker interessante bijzonderheden. Aan het eind van zijn belangwekkende rapport bracht spreker nog hulde aan de Rijkscommissie voor de graadmeting, in het bijzonder aan haar voorzitter, prof. Muller, aan dr. De Groot voor zijn medewerking op radiografisch gebied, en den heer Bosscha voor zijn geldelijken steun en dr. Voûte van de Sterrenwacht te Lembang voor de astronomische controle der tijdseinen. Ook de Marine in het algemeen en aan de officieren en bemanning van den K 13, die hem met alles hulpszaam waren, betuigde dr. Meinesz zijn hulde en diep gevoelde erkentelijkheid.

De Indische jeugdgevangenis.
Omstreeks 1920 kregen Europeesche landen jeugdgevangenis. Ned.-Indië blijkt dus niet heel ver achteraan te komen, als er in 1923 de eerste steen gelegd werd voor de jeugdgevangenis Tanah Tinggi nabij Tangerang, die begin December 1926 in gebruik is genomen. De red. te Batavia van het Soer Hbl. (20 Dec. 3de bl.) bracht een bezoek aan. Deze inrichting, die als een belangrijke maatregel in een reeks van hervormingen van het Indische strafstelsel is te beschouwen, kwam tot stand tijdens de „zoo doorgevoerde bezuinigingspolitiek” van 1925. Het plan der oprichting is gegroeid uit de in de praktijk gevoelde behoefte om de jongere veroordeelden te onttrekken aan den slechten invloed van de oudere misdadigers en hen te onttrekken aan een meer op hun verbetering gericht regime dan in de groote en kleine Indische strafinrichtingen mogelijk is. Het is niet geworden een klakkelooze overplanting van de Westersche inrichtingen op dit gebied, maar een praktische aanpassing aan Indische klimatologische en andere eischen, in Indië te stellen. Onder de 396 jeugdige gevangenen van Tanah Tinggi schuilen meer dan tien met straffen van 15 tot 20 jaar. De buitenstaander verwarre deze jeugdgevangenis niet met de opvoedingsgestichten. In de nabijheid van de nieuwe jeugdgevangenis staat zoo'n opvoedingsgesticht. Malang, Ngawi en Semarang bezit ook, waar de „ter beschikking van de regeering gestelde pupillen” een strenge scholing doorgaan. De jeugdgevangenis herbergt de tot meer dan zes maanden veroordeelde mannelijke, niet-Europeesche jeugdige misdadigers. Te Pamekasari (Madoera) en Ambarawa komen weldra in reeds bestaande gebouwen de twee volgende jeugdgevangenis. Schrijver zag de jeugdige gevangenen in de smederij en in de leslokalen. De eerste Indische jeugdgevangenis is een paedagogisch werk, dat, bij de scherpe selectie van de aan de inrichting verbonden ambtenaren, van groote belang zal zijn.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.
Een en ander in verband met de jongste onlusten op Java.
I.
In de „Perniagaan” van 20 November 1926 wordt gewezen op het feit, dat in de gemeenteraadszitting van Batavia van den 17en dier maand de heer Thamrin de gelegenheid heeft aangegrepen om

— onder meer — het geldelijk beheer der gemeente te bespreken en wel meer in het bijzonder dat van het marktwezen, het rooiwezen in de kampoengs en dat van de waterleiding ter plaatse, welke regelingen het volk zeer hebben ontstemd en zelfs de goedgezinden doen neigen te luisteren naar het zoet gefluit der extremisten.

De heer Thamrin deed hetzelfde in het jaar 1924, doch dit heeft tot geen verbeteringen geleid.

In de bovengemelde raadszitting heeft de heer Thamrin werkelijk gewezen op wonde plekken, welke reeds te voren jaarlijks ook door de „Perniagaan” werden blootgelegd en waarin critiek werd uitgeoefend op tal van bestuursverordeningen der gemeente, welke den kleinen man bezwaarden en op de ruwe ontstemmende wijze waarop die regelingen werden toegepast.

Vooral de bouw- en woningverordening en die op het marktwezen gaven aan de menigte groote moeilijkheden in hun dagelijksch levensbestaan, terwijl de wijze van toepassing in de praktijk van dien aard was, dat de geduldigste mensch zijn geduld moest verliezen en naar welke verandering ook snakte.

Men behoeft, onder die omstandigheden, er zich niet over te verbazen, dat de extremist met zijn tactvol woord succes heeft bij het daarvoor ontvankelijk gemoed van den kleinen man.

Die critiek van de „Perniagaan” had niet de bedoeling verwijten te richten, doch wel om de autoriteiten te waarschuwen voor de gebrekkige regelingen en te trachten daarin, zoo mogelijk, veranderingen ten goede te brengen en het moeilijk levensbestaan van het volk te verlichten.

Het „Nieuws van den Dag” te Batavia, dat blijkbaar niet bijzonder ingenomen is met den heer Thamrin, die thans wethouder is, denkt daarover blijkbaar anders en heeft in dat dagblad van de Kali besar verklaard, dat diens voorstelling van zaken niet alleen niet juist is, doch dat zij zóo-danig opruiend is, dat hij een gevaar oplevert voor de rust.

Eene goed bedoelde aanwijzing wordt dus als eene opruiing beschouwd, doch, als hier al van opruiing sprake is, dan komt die toch zeker niet uit den mond van den heer Thamrin, doch wel uit de redactiepen van het „Nieuws van den Dag.”

Ten einde de inlichtingen van den heer Thamrin te ontzenuwen, wijst dit blad op de omstandigheid, dat het rooiwezenreglement toch door landgenooten wordt uitgevoerd en die bewering is juist, hoewel misschien spottenderwijze voorgebracht, want als de bevolking last heeft van het rooiwezen, dan is het resultaat voor haar hetzelfde of dit geschiedt door landgenooten of door anderen.

Bovendien is het inheemsch personeel, bestaande uit mandoers, mantri's, onder-oziekters, geldinners, marktmeesters, enz., ondergeschikt aan Europeesche administrateurs, directeurs, controleurs enz., wier bevelen zij hebben op te volgen.

Wanneer eene woning, krachtens het rooiwezenreglement, verwijderd wordt, dan is dat op bevel van den Europeeschen chef, die, gewoonlijk op zijn bureau zittende, zich aan de gevaren, welke zich in de praktijk bij de uitvoering van zulk een maatregel voordoen, kan onttrekken.

Hetzelfde geldt ook bij den koopman, die wegens te zware heffingen bij het marktwezen, zijne koopwaar buiten de markt te koop aanbiedt en door den belastinggaarder wordt aangesproken.

De administrateur van het marktwezen, die de opdracht daartoe heeft gegeven, weet niet altijd te overzien de gevolgen waartoe zulk een bevel ten slotte aanleiding kan geven en kan, als hij terzake wordt aangesproken, gemakkelijk het gegeven bevel ontkennen.

Toen de hoofdcommissaris van politie aan een gemeente-ambtenaar vroeg, krachtens welke beschikking hij met hulp van een politieagent visschers kon dwingen hunne visch te brengen in het verkooplokaal van de gemeente, kreeg hij ten antwoord, dat dit geschiedde op last van zijn chef.

Toen deze laatste werd ondervraagd, ontkende hij dit ten stelligste.

Wanneer de gemeente-ambtenaren in het gedrang komen, spelen zij dikwijls de rol van August den domme.

(Wordt vervolgd.)

Fa. H. M. J. VAN DUIJNE

HOFLEVERANCIER OPGERICHT No. 1875

KEIZERSTR. 165, SCHEVENINGEN
TEL. 50215 POSTCHEQUE EN GIROD. No. 52106

VLEESCHHOUWERIJ

SPECIALITEIT IN

RUND-, KALFS-, LAMS-, VARKENS-
VLEESCH EN FIJNE VLEESCHWAREN

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunst-drukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het middenklasse-werk, hetz.g. Handelsdrukkerij en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

TE KOOP

VILLA'S GEBOUWD

aan den Nieboerweg, Laan van Poot, Dr. v. Welylaan,

VILLA'S IN AANBOUW

aan den Waalsdorperweg, van Voorschotenlaan.

VILLA'S NOG TE BOUWEN

van Bepwaerderweg, van Maudricstraat,
van Ammerslaan.

Prijzen van f 10.000 tot f 50.000. Bouw 1e klas.

Alle inlichtingen te bekomen:

J. v. GEMERT & Zn. Tel. 35350, Valkenboschk. 277.
Tel. 35437, Herschelstraat 19.

Dr. RABINDRANATH TAGORE
Het Centrum der Indische
Cultuur

PRIJS f 0.60 S

N.V. „ADI-POESTAKA” - 'S-GRAVENHAGE

KNIP-ACADEMIE „CASANO” EDISONSTRAAT 126 — 'S-GRAVENHAGE

Cursus en Privaatlessen in het knippen van Dames- en Kinder-, Boven- en Onderkleeding. — (Moderne methode) Zeer geschikt voor Indische Dames
PAPIEREN PATRONEN OP MAAT

Aanbevelend, Mevr. J. NOLDUS, Gediplomeerd te Parijs

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Wat moet de Indische Regeering ernstig onderzoeken?

I.

Onder dit hoofd begint de medewerker van de „Perniagaan”, die zich Tj. K. teekent, in het nummer van dat nieuwsblad van 8 Juni 1926 op te merken, dat de Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië tijdens de opening van de Volksraadzitting op 15 Mei te voren, onder meer verklaarde, dat de commissie, die in opdracht had verslag uit te brengen over den tegenwoordigen economischen toestand van de inheemsche bevolking, haar rapport had ingediend en dat daaruit bleek, dat die economische toestand niet slecht was te noemen.

De commissie was van meening, dat die toestand de ontwikkeling van vóór den Europeeschen oorlog had bereikt.

De schrijver denkt er niet aan te beweren dat het ingediende rapport foutief of met de waarheid in strijd is.

Het is zeer wel mogelijk dat in werkelijkheid de prijzen van eenige artikelen na den oorlog belangrijk zijn gedaald, doch dan zijn zij toch nog ver af van de prijzen, welke vóór het uitbreken van den oorlog bestonden.

Ook is het mogelijk dat de commissie bij haar onderzoek inlichtingen heeft ontvangen van eene zijde, die niet op de hoogte was van het dagelijksch levensbestaan der bevolking.

De kennis van het economisch levensbestaan der bevolking is zeker eene aangelegenheid van het hoogste gewicht voor het Indisch Bestuur en als de Landvoogd dat in den Volksraad te kennen geeft, dan is het verklaarbaar dat het hem aangenaam was naar voren te brengen, dat de bevolking ontheven was van hare economische moeilijkheden en tot hare vroegere welvaart was teruggekeerd.

Het is den schrijver niet bekend of het rapport van de commissie in het openbaar zal worden uitgegeven en zoolang dat niet het geval is, is hij natuurlijk niet in staat afdoende en uitvoerige commentaren daarop te geven; alleen wil hij in het kort zeggen, dat de economische toestand van heden nog ver af is van dien van vóór den Europeeschen oorlog.

Hij wil die meening door feiten slaven en kan iedereen na de kennisneming daarvan voor zich zelf uitmaken of de economische toestand der bevolking, waarvan het rapport spreekt, al of niet anders is dan vroeger.

De voornaamste dagelijksche voedingsmiddelen voor de inheemsche bevolking zijn gepelde rijst, gedroogde of verse visch, groenten en kruiden, terwijl hij verder dagelijks nodig heeft brandhout en klapperolie.

In geen enkele inlandsche huishouding mogen deze artikelen ontbreken.

Vergelijkt men nu de prijzen dier artikelen met die van vóór den Europeeschen oorlog, dan blijkt het navolgende:

Gepelde rijst. De eerste soort kostte vroeger f 6 à f 7 per picol, na den oorlog f 30 en thans f 14 à f 15 per picol, welke prijs nog aan dagelijksche schommelingen onderhevig is.

De tweede soort kostte vroeger f 4 à f 5 per picol en thans f 10 à f 12 per picol, waarbij men rekening moet houden met het feit, dat dit product afkomstig is van Siam, Rangoon en Lajon en dat de uitvoer van eigen rijst belangrijk is verminderd tengevolge van het in gebruik zijn van vele gronden ten behoeve van de suikerfabrieken.

Suiker. De vroegere prijs was 5 tot 8 cent per kati en thans 15 à 14 cent.

In het jaar 1918 bedroeg hij 50 cent per kati en is dus die prijs sedert belangrijk gedaald.

Visch. Een stuk zeevisch moest vroeger worden betaald met 10 cent, terwijl men thans daarvoor f 0.50 en somtijds f 0.75 moet geven.

Gedroogde visch. Vroeger f 0.25 per kati, thans f 0.75 per kati.

Eieren. Vroeger 2½ tot 4 cent per stuk, thans 10 tot 12½ cent.

Brandhout. Vroeger 5 cent per 100 stuks, thans 2½ cent.

Klapperolie. Vroeger f 3.25 per blik, thans f 2.—.

Petroleum. Vroeger f 1.75 per blik, thans f 4.—.

Vruchten. Doekoe, vroeger f 0.20 per honderd, thans f 1.—.

Manggistan, vroeger f 0.50 per honderd, thans f 2.—.

Leden van O. en W., eet steeds

KLINK'S FIJNE BELEGDE

BROODJES PEKELVLEESCH
ROASTBEEF
HAM, ENZ.

Aanbevelend, W. F. KLINK,
Wagonstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
Wordt ook thuis bezorgd.

Bamboe. Vroeger f 0.25 per stuk (grootte soort), thans f 1.—.

Dit materiaal heeft elke inlander steeds hoog noodig.

Voor de dagelijksche behoeften der vrouwen: **Sirih.** Vroeger f 0.02 per pak bladeren van 25 stuks; thans f 0.10 en in den drogen tijd f 0.25 per 25 stuks bladeren.

Tabak, gambir, kalk, groenten. De prijzen dier artikelen zijn 2 à 3 maal duurder dan vroeger.

Het is natuurlijk niet doenlijk om de prijzen op te geven van alle dagelijksche levensbehoeften, heden, doch in het algemeen kan men wel zeggen, dat de tegenwoordige prijzen nog 2½ maal duurder zijn dan vóór den Europeeschen oorlog.

(Wordt vervolgd.)

Suriname.

Verschenen is de Memorie van Antwoord in zake de Surinaamsche begroting voor 1927. Daar het zeer belangrijke stuk ons nog niet heeft bereikt ontleenen wij aan de N. R. Ct. van 30 Januari het volgende overzicht:

„Ook de huidige ongunstige economische en financiële omstandigheden van ons gebiedsdeel in Zuid-Amerika baren den minister veel zorg.

Voor de toekomst van het gewest moedgevend lichtpunten vormen echter de lichte verbetering van het bedrijfsleven en de teekenen van hernieuwde belangstelling voor Surinaamsche cultures in ondernemerskringen hier te lande en in het buitenland, welke den laatsten tijd te bespeuren zijn.

Dat een en ander nochtans geen aanleiding mag geven voor een te groot optimisme, wordt door den minister gereedelijk toegestemd. Naar 's ministers gevoelen mag slechts gehoopt worden op een geleidelijk zich verheffen van het gewest uit den toestand van economische inzinking, waarin het thans bevindt. Hetgeen de overheid kan doen om die verheffing in de hand te werken, is samen te vatten in de formule: zoo krachtig mogelijke bevordering van alle op gezonde grondslagen berustende pogingen om de natuurlijke rijkdommen van Suriname productief te maken.

Naar aanleiding van het onlangs door den Ondernemersraad voor Suriname aan hem gerichte verzoekschrift, merkt de minister op, dat inzonderheid bij den groot-landbouw in Suriname, in tegenstelling met hetgeen bijna overal elders in voor de groote cultures geëigende tropische gebieden op te merken, weinig leven is te bespeuren; het huidige plantagebedrijf aldaar is op verre na niet gekomen tot een aan den omvang der natuurlijke hulpbronnen van het land geëvenredigde ontwikkeling.

Hier ligt naar de meening van den minister de kern van het Surinaamsche welvaartsprobleem. De vraag, wat de taak der overheid inzake dat probleem is, kan in hoofdzaak worden teruggebracht tot de vraag, welke maatregelen van harentwege kunnen worden getroffen om den groot-landbouw in Suriname tot hernieuwd, krachtig leven te doen komen. Door aanvoer van arbeiders uit andere tropische gewesten, is getracht in het gebrek aan werkrachten te voorzien, en inderdaad is langs dien weg, zij het ook in langzaam tempo, reeds veel bereikt.

In den aanvoer van deze arbeidskrachten wordt uitsluitend gezien een tegemoetkoming aan den groot-landbouw; uit dien hoofde werden van de planters zware bijdragen in de immigratie-uitgaven gevorderd.

Dit stelsel bezwaart echter de uitkomsten van het plantagebedrijf bovenmatig, zoodanig zelfs, dat een winstmogelijkheid daardoor ten aanzien van Suriname niet kan bestaan.

Het bestuur was zich reeds lang bewust, dat het maatregelen van overheidswege noodzakelijk waren om de zaken in het goede spoor te leiden. In verband met den onzekeren financiële toestand der laatste jaren kon tot dusver de uitvoering van bedoeld voornemen niet ter hand worden genomen.

Wat thans de ondernemersraad in de eerste plaats in overweging geeft af te zien van het vorderen van bijdragen van de planters in de immigratiekosten, heeft de volledige instemming van den minister.

Ook kan hij zich vereenigen met het denkbeeld de indertijd aan onderscheiden plantages verstrekte Landsvoorschotten inzake de teelt van bacoew voor export, welke met Gouvernementssteun open-

AANLEGGEN VAN TUINEN

J. M. HERMANS

v. TUYLLSTRAAT 3 - VOORBURG

FIRMA SEGAAR

DEN HAAG

SPUI 218. TELEF. 12902
THOMSONLAAN 93. 33667

COMPLEETE MEUBILEERING TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

VRAAG BESTEKKEN EN PRIJSOPGAAF

grote bezorgdheid aanleiding geeft, te moeten vasthouden.

Voorts eischt de financiële toestand van de overheid ook beperking bij de verbetering van de volksgezondheid en de bestrijding van volksziekten. Wat de leprabestrijding betreft, is thans een herziening van de desbetreffende wettelijke regelingen bij den gouverneur in overweging.

Met betrekking tot de drinkwatervoorziening van Paramaribo deelt de minister mede, dat ir. dr. J. Versluys in Maart en April een onderzoek ter plaatse zal instellen.

In de reeds genoemde nota van wijzigingen merkt de minister op, dat de thans voor uitvoering in aanmerking gebrachte maatregelen niet zullen moeten worden uitgestrekt tot de kleinere cultuurondernemingen en ook niet tot andere dan landbouwbedrijven, terwijl gerekend wordt op behoud van de heffing ten aanzien van de groot-landbouwbedrijven van de inkomstenbelasting (i.z.t. om te zetten in een zakelijke vennootschapsbelasting), van de huurwaardebelasting, van akkergeiden en van nog enkele, van weinig belang zijnde kleinere heffingen.

Mede met de overbrenging van een bedrag van f 245.000 van de kapitaalsuitgaven naar de gewone uitgaven voor den terugvoer van immigranten, komen de kosten der genoemde maatregelen te staan op een bedrag van f 345.233 meer aan Rijksbijdrage en f 95.000 meer aan kapitaalsuitgaven.

De in de laatste jaren gevolgde politiek van versobering der Surinaamsche Landhuishouding dient onverpoosd te worden voortgezet en de landvoogd heeft zich voorgenomen in dien zin krachtig werkzaam te blijven.

Tengevolge der voorgestelde wijzigingen worden de eindcijfers der Surinaamsche begroeting voor 1927 nader als volgt vastgesteld: uitgaven f 3.019.150; ontvangsten: uit belastingen f 4.488.961; uit leening te verkrijgen gelden f 645.000; rijksbijdrage f 2.885.189.

De raming van de rijksbijdrage blijft na de voorgestelde verhoging van f 345.233, nog f 62.142 onder het voor 1926 beschikbaar gestelde subsidiebedrag. De raming der kapitaalsuitgaven voor 1927 is f 14.000 hooger dan die voor 1926.

Op hetgeen de Minister schrijft over de westelijke grens van Suriname komen wij terug, hier of elders.

Over Lili Green's Parijsche debuut schrijft „De Telegraaf” van 28 Januari, derde avondblad: Zooals onze lezers weten, is Lili Green een Surinaamsche van geboorte. Wij nemen hier over hetgeen het blad over haar zegt:

„.....In de tweede avondhelpt trad Lili Green (in „De Hollandsche Klomp”) op in een hoogst interessant programma.

Wie herinnert zich niet zekeren bitteren brief, waarin onze beste danseres afscheid neemt van haar land, omdat alle balletpogingen daar steeds onvruchtbaar zijn gebleven?

Uit het feit, dat zij, uitgeweken naar Londen, vervolgens overgestoken naar Parijs, voor 'teerst weer debuteert in een Nederlandsch milieu, mag men opmaken, dat zij ten aanzien van het puriteinsche „land-zonder-dans” nog niet alle hoop heeft opgegeven.

Zeker: we kenden reeds Chopin's Wals, de Arabesque, Fille aux Cheveux de Lin, Cathédrale Engloutie en Heks van Debussy, evenals de Mot op Brahm's laatste diepweemoedige Intermezzo, maar door encenseering en magnifieke nieuwe costuums verscheen ze voor ons in 'n andere belichting. Rond fladderende in het herfstblad der Arabesque, zich dan weer bedeesd en even-coquet verschuulende in het vlashaar van Debussy's muze of haar veelkleurige mot-vleugels brandende in den lichtkegel der lamp, toonde deze plastische danseres de verschillende kanten van haar talent. In de uiterst-moderne „Sandados de Brazil” van Milhaud kwam haar scherp uitdrukkingsvermogen niet minder sterk tot uiting: geestige Braziliaansche trappeldans, hevige tropische ontzetting der „Tpanema”, schalksche spoldans tot slot: dit alles bewees, dat Lili Green niet alleen lyrische en dramatische koorden op haar hoog heeft, maar ook den modernen humor recht weet te doen wedervaren.

Men zegt tegenwoordig vaak, dat de plastische dans heeft afgedaan en het klassieke alfabet alles is. Dit lijkt mij vreeselijk overdreven. Evenals de

A. J. LINNEWEEVER
WESTEINDE 32A - OPPER. 1827 - DEN HAAG

BONTMANTELS

Groote prijsvermindering van chique Bontmantels, in Veulen, Sirkel, Seal Electric, Bisam, Nerz Murmel, Persianer enz. Groote sortering echte Vossen vanaf 125.—. Mantels met bont gevoerd vanaf 1120.—.

Bontstellen in alle prijzen
ATELIERS VOOR REPAREREEN EN MODERNISEREEN

JEAN PIEROT

88 VAN SWIETENSTR. DEN HAAG

GEVESTIGD SINDS 1903

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865

Geopend van 9—12 v.m. en van 2—4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten

Directeur **A. VAN BOXTEL**

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h

DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34

ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b

Telefoon van 9—12 10733

ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

H.H. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten

Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Volharding voert tot doel

Adverteer voordurend

zette cultuur geen goede uitkomsten heeft opgeleverd, thans als geheel geliquideerd te beschouwen, en in verband daarmee de destijds op die ondernemingen gevestigde, voor de ontwikkeling van den groot-landbouw belemmering opleverende heffing van een bijzondere „grondrente” te doen vervallen.

Voorts zou hij zijn medewerking evenzeer wenschen te verleenen om de medische behandeling van de arbeidende bevolking op de plantages, welke thans plaats heeft vanwege het gouvernement, dat daarvoor van de ondernemingen een, echter op minder juiste grondslagen geschoeide en daardoor onbillijk en ongelijkmatig drukkende „geneeskun- nige belasting” heft, met afschaffing van die heffing, voortaan voor eigen rekening der plantages te laten geschieden, in den trant zooals zulks ten aanzien van de cultuur-ondernemingen in Ned.-Indië geregeld is.

De gouverneur heeft den minister te kennen gegeven, dat hij de verwezenlijking van de voormelde moderata krachtig vóór staat, en het valt niet te verwachten, dat ook de Koloniale Staten daarmee stemmen.

Blijkens een bijgevoegde nota van wijziging heeft de minister gemeend, met de inwilliging van die moderata bij het wetsontwerp rekening te mogen houden.

Aangezien echter aan de totstandbrenging van voorzieningen als de onderwerpelijk geldelijke consequentiën voor 's rijks schatkist zijn verbonden in vorm van verhoging der Rijksbijdrage aan de Surinaamsche geldmiddelen, moet de regering zich de vrijheid voorbehouden, om, wanneer de be- roeping van den Ondernemersraad niet tot ge- volg zouden hebben, dat binnen twee jaren een be- zing op redelijke schaal van het Indische land- bouwkapitaal in Surinaamsche cultuur-ondernemingen zou zijn aan te wijzen, haar houding tegen- over de door den Ondernemersraad geformuleerde wenschen nader te bepalen.

De Ondernemersraad heeft nog de wenschelijk- heid betoogd van verschillende andere voorzienin- gen, die in beginsel mede de instemming van den landvoogd en van den minister hebben, doch waar- van de uitvoering eerst na nadere beschouwing van de details aan de orde zal kunnen worden gesteld.

In verband hiermede acht de minister het ge- schiedt, aan den Surinaamschen dienst enkele ter deskundigen te verbinden.

Op het denkbeeld van den Ondernemersraad om Suriname te ontheffen van zijn verplichtingen jegens Nederland inzake rente en aflossing van de in den loop der jaren geleende gelden, meent de re- gering voorshands niet te moeten ingaan.

Het vraagstuk van bevordering der rijstcultuur, ook wat betreft den aanleg van bevoeiingswerken, heeft de aandacht van den gouverneur. Het denk- beeld van den landvoogd, om een met irrigatiewer- ken in Indië bekend ingenieur voor eenigen tijd in Suriname te detacheren, is nog bij den Minister in overweging. Den aanleg van landwegen acht de minister met het oog op het prachtige net van goed bevaarbare waterwegen in het cultuurgebied van Suriname, niet urgent. De minister meent zich ver- der vooralsnog te moeten onthouden van stappen, die strekking hebbende om tot verwezenlijking van de in het rapport van den heer Pyttersen gedane voorstellen over landbouwaangelegenheden te ge- gaan.

Op bevordering van den klein-landbouw, inzon- derheid voor wat betreft vergrooing van de export- mogelijkheid der producten van dezen tak van be- landbouw, is bij voortdurende de aandacht van het be- landbouw gericht.

De minister is nog steeds geneigd, zich op het in de praktijk al sedert vele jaren ingenomen stand- punt te stellen, dat de Westelijke grens van Suri- name wordt gevormd door de rivier Corantijn—Coeroeni—Coetarie, met dien verstande, dat alle in genoemde rivier gelegen eilanden als Nederlandsch territorium moeten worden beschouwd.

Wat de onderwijsregelingen aangaat, merkt de minister op, dat de geldelijke aangelegenheden oor- sprong zijn geweest, dat, nadat aan het gelijkbeks- prinscipe reeds een begin van uitvoering was gegeven, de gedragslijn is moeten worden aanvaard van de totstandbrenging van de tot algehele ver- wezenlijking van dat beginsel verder nog te tref- fende maatregelen langs geleidelijken weg te doen geschieden.

Aan die gedragslijn meent de minister, nu de financiële toestand van Suriname nog steeds tot

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM.

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve 21,117,340.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transiënten.
— Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke en
Telegrafische Crediten. — Reiscreditbrieven. — Depositos.
— Rekeningen-Courant. — Aan- en Verkoop van Effecten. —
Administratie van Vermogens. — Open en Gesloten
Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS
Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale
gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen voor
grote administraties.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken

Safe-Inrichting

ALG. HAAGSCHE EFFECTEN HANDEL

BEZUIDENHOUT 131A, DEN HAAG

Hoek BEZUIDENHOUT, TELEFOON 72821

Gratis adviezen betreffende Speculatieve en
Beleggingsfondsen Toezending v. Brochure:

"SPECULEEREN MET BEPERKT RISICO"
op aanvraag.

Gedurende Beurstdijd ontvangst der
Koersen van de Amsterdamsche
Beurs per RADIO.

R. SCHENZER'S

ALGEMEEN ASSURANTIE-KANTOOR

PAPAVERHOF No. 35
DEN HAAG, TEL. 30070

Belast zich met de vakkundige
behandeling van Assurantie
aangelegenheden van elken aard

oud indisch gast
LID DER VEREENIGING OOST & WEST

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren.
Doch het publiek moet weten dat gij
die levert. Dat bereikt gij alleen door
goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW

Reclamecampagne.

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO CARACAS VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Crediten

woorden, warmbloedig uit het leven gegrepen,
langzamerhand hun beteekenis verliezen, uitslijten,
verdorren tot louter-verstandelijke teekens, moet
men oppassen, dat de dans niet elke oorspronke-
lijke gemoedswaarde verliest. De groote schrijvers
vernieuwen de taal: iemand als Lili Green kan door
haar levend sentiment, de geijkte syntax met teekens
verrijken, die begonnen als hiëroglief of mi-
mische uitbeelding der hartstochten niet zullen
nalaten tot plastische letters of lichaamscijfers te
stollen.....

Wat men den plastischen danseressen nog meer
verwijft — en vaak met recht — is, dat zij den ge-
barende den slaaf maken eener te innerlijke mu-
ziek, die zij naar beneden halen. De dans is No. 1,
zeggen de balletomanen, de muziek is enkel een
dienstmaagd in het huis. Op hun beurt beweren
de musici, dat men liefst prulverzen moet nemen
om te becomponeren. Toch zijn er nog enkele kun-
stenaars, die een „ebenbürtig“ huwelijk aandur-
ven en de vrouw geen slavinnenrol doen spelen;
ik denk aan Hugo Wolff en Debussy in hun liederen.
Zoo ook weet Lili Green door haar enorm fijn
aanvoelen der muziek en door haar zeldzamen ryth-
mischen tact de rechten en plichten van beide par-
tijten te eerbiedigen, zoodat we het bijna steeds eens
zijn met haar visuele vertolking der toondichters,
wier aurale vertolkers ons vaak zoo onbevredigd
laten."

Curaçao.

Duurtetoelagen.

Het Voorloopig verslag op het nieuwe voorstel
van den Minister begint aldus:

„In de memorie van antwoord dd. 15 November
1926 op het daarbij ingetrokken ontwerp-supple-
toire begroting voor 1927 deelt het Bestuur den
Raad mede, dat Zijne Excellentie de Minister van
Kolonien „er zich mede kon vereenigen de door de
tijdsomstandigheden geboden verbetering van de
landsinkkomsten van de hoofdamtaren tot stand
te brengen overeenkomstig het oor Uwen Raad
aangegeven denkbeeld". In het desbetreffende voor-
loopig verslag dd. 3 September 1926 hebben de af-
deelingen zich niet alleen voor duurtetoelagen, maar
ook voor duurtetoelagen over de geheele linie uit-
gesproken. Het onderhavige ontwerp, enkele dagen
na bedoelde memorie van antwoord ingediend,
vraagt venwel gelden aan voor duurtetoelagen aan
eenige hoofdamtaren. Zelfs eene mededeeling
wie de hoofdamtaren zijn, voor wie het aange-
vraagde bedrag bestemd is, ontbreekt in de memo-
rie van toelichting.

De afdeelingen meenden te moeten opmerken, dat
het zoodoende moeilijk is het ontwerp te beoordee-
len en drongen dan ook aan op het verschaffen van
meerdere gegevens, n.l. aan wie het Bestuur voor-
nemens is de hierbedoelde duurtetoelagen uit te
keeren. Daarbij gaven zij te kennen, dat zij voor
wat het geven van duurtetoelagen over de geheele
linie betreft, nog steeds op hetzelfde standpunt
staan, en den aandrang bij het vorig voorloopig ver-
slag uitgeoefend bij dezen herhalen.

Konden enige leden accoord gaan met de voor-
gestelde wijze van berekening van den duurtetoelagen
(n.l. 10 % van de organieke salarissen), an-
dere daarentegen achtten een gelijk bedrag van
f 1000.— juist, daar al de betrokken personen in
gelijke mate de duurte van het leven voelen. Echter
zullen ook de laatstbedoelde leden zich bij de
voorgedragen regeling neerleggen teneinde de zaak
ook ter wille van de belanghebbenden niet onnoo-
dig lang op te houden."

Het Papiementsch.

Prof. De Josselin de Jong heeft in de Verhan-
delingen der Koninklijke Akademie van wetenschap-
pen uitgegeven „Het huidige Negerhollandsch",
teksten en woordenlijst van het uitstervend dialect
van St. Thomas en St. Jan, de voormalige Deen-
sche antillen. In 1924 was in de Mededeelingen der
Akademie reeds verschenen „Het Negerhollandsch
van St. Thomas en St. Jan." Hun, die in het Neger-
spaansch van Curaçao belang stellen, bevelen wij
kennismaking dezer beschouwingen aan. In laatst-
genoemd werk lezen wij over de noodzakelijkheid,
om het Papiementsch in het onderzoek van het
Negerhollandsch te betrekken, alsook het Neger-
portugeesch en het Negerfransch: „historische sa-
menhang en parallelisme in ontwikkeling beide
doen zich hier gevoelen tot in de kleinste details."

En nu is het wel opmerkelijk, dat een grondig
deskundige bespreking van het Papiementsch nog
altijd ontbreekt. Men zie het artikel van dr. Fokker
subvoce Papiamentoe in de West-Indische encyclo-
paedie en de daar aangehaalde litteratuur. Seden
is door ds. Eybers de bijbel overgezet in het Papi-
mentsch en daarbij is een eigen spellingswijs ge-
volgd, die wij tot nu toe nog nergens besproken
zagen. In 1916 bevatte de *Amigoe* een polemiek over
het Papiementsch. Wie helpt ons aan een studie?

Wintervacantie in de tropen.

Het is een alleraardigste uitgaaf van de K.W.M.
het onder bovenstaande titel de wereld ingezonden
propagandaboekje voor een reis naar Trinidad, Vene-
zuela, Curaçao, Columbia, Panama, Costa Rica.
Veel plaatjes verlichten den tekst; voor Curaçao
helaas twee oude bekenden: het Struisvogelpark
en het Wilhelminapark met Pietermaai. Aanbeve-
len worden uitstapjes naar Albertina, Caracashoek
en de grot van Hato. Zonderling doet aan de aan-
beveling aan passagiers om Van Blankensteyn
(niet: Blankenstein's Suriname uit de scheep-
bibliotheek te lezen. Dit veelzins voortreffelijke
werk verdient ten volle veel gelezen te worden
maar wat de reizigers op dit traject er nu juist aan
hebben, vatten wij niet. Als men nu toch iets aan
willen aanbevelen, was het dan niet beter geweest
iets over Curaçao te noemen of *Onze West in beeld*
van Oudschans Dentz en Jacobs.

Onderwijs.

Twee nieuwe onderwijskrachten zijn eindelijk
weer eens aangekomen, lezen wij in de *Amigoe*:
heer H. J. A. Schroeder, hoofd der Hendrikschool
en mej. A. N. van Altena voor de Wilhelminaschool.

Uit den Verrren Vreemde.

Het groote Nationalistische Congres in Gauhati.

Den 26en December werd te Gauhati het Britsch-
Indische Nationalistische congres geopend. Het was
voor het eerst dat dit in Assam samenkwam. Vol-
gens de opgaven waren er ongeveer 2500 afgeve-
digden uit alle deelen van Br. I. bijeen, terwijl het
aantal belangstellenden nog op 8000 werd geschat.

Het verloop der juist gehouden Londensche Rijk-
conferentie, en de verlevendigde actualiteit van het
emigratie-vraagstuk, door de wederkeeringe van
missie-bezoekers van Z.-Afrika uit aan Br.-Indië
en van Indië uit aan Z.-Afrika, hadden de aan-
dacht nog in 't bijzonder gespannen. De dominantie
hebben een zelfstandige positie gekregen in het
Rijkverband, welke aan Indië nog niet is toe-
kend. Hertzog, die in Londen zoo krachtig is op-
komen voor Z.-Afrika, staat in zijn land zelf te
over de klachten over achterstelling en uitsluiting
van de daar gevestigde Br. Indiërs.

De openingsrede van den heer Srinivasa Iyengar
oud-advocaat-generaal van Madras, had deze
tieveen dan ook al als hoofdklanken. Hij stelde
op, dat geen voorstel van zelfbestuur voor Indië
aannemelijk kan wezen, wanneer daarin niet
zijn vastgelegd de volledige zelf-contrôle over
burgerlijke en militaire diensten, alsook over
staatkundige betrekkingen met alle Britsch-
sche staten. Bovendien zal Br.-I. de status van
minion moeten krijgen op dezelfde voorwaarden
als deze ter Rijkconferentie voor de andere over-
zeesche gebieden erkend is.

Iyengar beval een bondgenootschap aan, op
tureel en commercieel gebied, tusschen de
sche landen. Aan de Br. Indiërs, die in andere
den naar gelijkstelling van rechten streven,
hierbij krachtige steun toe.

De naverking van de non-coöperation-actie
haar vertolking bij den bekenden leider der Swa-
jisten, den heer Motilal Nehru, die de voortzet-
pleitte der politiek van het afwijzen van bestuurs-
functies, van de weigering van kredieten aan
stuur en regeering, en van de verwerping van
begrotingen.

Wist iedereen zoo wat de inzet van het con-
gres zou zijn, en beantwoordde die inzet zoo aan de
wachting, het kan als een eigenaardigheid van
congres gelden — of is 't wellicht een meermalen
vertoond congres-verschijnsel? — dat het ver-
aan het vooropgezette niet veel nieuws toevoegde
ook geen vernieuwde kracht bijbracht. Wij
de conclusies vaststellen, waartoe het congres
komen is of geleid heeft, dan geven we
hiervoor weinig houvast.

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangestelt door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen 5648

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL
 Vestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
 alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Er is een wensch tot uiting gekomen om een tweer- instelling te krijgen voor Indische wet- ting. Het Congres heeft er zich echter niet voor gesproken, en de luidruchtige menigte te Gauhati van de strekking ervan blijkbaar heel gering.

Besloten werd Pandit Jawarilal Nehru af te vaar- gen naar het Congres der onderdrukte volken, op 10 Februari 1927 te Brussel te openen (waarover in een vorig nummer schreven); d.i. een daad, de betekenis ervan zal afhangen van het Congres zal blijken te worden, hieromtrent nog geheele onzekerheid. Werkprogram- ma voor het land werden aangenomen, zoo ten achte van den drank- en opiumduivel en de ver- tering van de macht in plaatselijke besturen, dat is 't gewone klein-goed.

Men wijst *The Times of India* (ml. ed. 8 Jan.) een beslissing, die van belang kan worden: het nemen van de *Council-programme*. Hierin is een ontmoeting te zien aan de nog altijd sterke meerheidsgroep van Pandit Motilal. Hem en zijn volgelingen wordt carte blanche gegeven om hun politiek- en ontwrichtingsdrijven voor te zetten. Motilal beweert tegenover de regering en het land, dat het volk eigenlijk Swarajist voelt, hij erkent „the difficulty is that the electors do not give us a clear majority anywhere”. Hij verwacht, dat de vrijbrief van de Council- programme, gebruik zal worden ter bevestiging van de regering, die van de kiezers nergens de lang- achte bevestiging kon krijgen. Zij zal bij de pro- ganda uitgespeeld worden, als uiting van het verlangen der duizenden bijgewoonde nationalistische Con- gressen, waar zij inderdaad meerderheid heeft mogen verwerven van de stemgerechtigden. Zij zal tegen- over de regering en bestuur worden uitgespeeld als bewijs dat de swaraj-politiek en de swaraj-wen- schen beschouwd moeten worden als die van Br-

van de verkiezingen overal in den lande hier- toer andere aanwijzingen hebben bezorgd, en de besliste wijze, waarop de Britsche regering de laatste jaren in Indië en voor Indië op ver- dering der zelfstandigheid aanstuurt, op het Congres zelf erkenning vond (o.a. bij het lid van Wetgevendend Raad, den heer Phookan), lijkt tegemoetkoming aan de groep, die er voor uit- alleen via ontwrichting tot verbetering te komen, geen grootsch resultaat van een Congres, dat ter behandeling van gewichtige pun- ten is gekomen was. Dit te minder, daar aan Indiërs beter vertrouwen ware meegegeven in de groei der democratische gedachte, dan hun be- leiding te leeren voor de groep, die, zuiver en negatief, predikt: veroordeelen, vernielen, verhalen, verdrijven, zonder eenige positieve beweging, ja zelfs zonder eenig geformuleerd pro- gram, omtrent hetgeen zij daarvoor in de plaats wil nemen.

van een nationalistisch congres van loovele dui- den, samengekomen in een geenszins voor allen makkelijk te bereiken plaats, gaat op zichzelf een betekeenis uit; die betekenis zal Brit en niet in het algemeen voelen en beseffen, maar dat congres het niet verder heeft kunnen bren- den dan overeenstemming over eenige aangeleg- en van ondergeschikt belang en over een leege conclusie, moge de betekenis hiervan ook door de Brit overwogen worden.

En als de Indonesiër en de Nederlander zich eens resultaat en in dit dubbel verschijnsel willen ver- deelen, wordt er misschien meer uit gehaald uit een eenvoudig courantenbericht.

Ingezonden.

Lichamelijke opvoeding van de vrouw.
 In het eerste artikel over dit onderwerp (Kol. Weekbl. 20 Januari) lees ik: „Wanneer dat lichaam, zooals dat van de natuurvolken, leeft in den natuurstaat, dan zijn de meeste functies van dat lichaam ook normaal ontwikkeld, het geheel zal goed gepro- portionneerd en harmonisch gevormd zijn. We behoe- ven hierbij slechts te letten op de mooie lichaams- vormen van vele inlanders, zoowel mannen als vrouwen; overal, maar vooral op Bali.”

Men kan te noemen in verband met natuurvolken en menschen die in den natuurstaat leven, schijnt mij niet normaal juist. En het is stellig verkeerl te meenen, dat menschen die in den natuurstaat leven, buiten de beschaving, in het bosch of op de bergen, door nie- derigheid, zich vrij bewegend geheel naar eigen steeds een welvarend uiterlijk hebben, flink uit de

Belastingzaken (ook Indische) H. J. KONING - DEN HAAG

Sonoystraat 53 (bij lijnen 1, 7, 10 en 14)
 Inlichtingen, adviezen, aangiften, verzoek- en bezwaar- schriftten, uitsstel.
Kantoor open: alle werkdagen van 10 tot 12 en van 2 tot 5 uur (ook Zaterdagsnamiddags). Bovendien Dinsdags- en Donderdagsavonds van 7 tot 9 uur.
38-jarige belastingpraktijk. Tariaf zeer billijk.

kluiten zijn gewassen, als slanke en krachtige figu- ren te voorschijn komen. Velerlei invloeden doen zich hier gelden: in de literatuur staat daarover meer te lezen dan hier kan worden geciteerd; óók, dat zulke natuurmenschen er dikwijls klein en verpieterd uit- zien, als schepsels die niet krijgen wat ze noodig heb- ben. Sn.

Naschrift der Redactie.
 We geven den op volkenkundig gebied zoo deskun- digen inzender gaarne toe, dat de woordenkeus van de schrijfster niet gelukkig is geweest wanneer zij, om haar betoog meer kracht bij te zetten, zich beroept op natuurvolken en in één adem daarbij de Baliërs noemt. We vertrouwen echter dat de heer Sn., met ons, de schrijfster deze en wellicht andere onnauwkeurigheden zal willen vergeven, omdat aan de kern harer beschou- wingen zulk een heilzame strekking ten grondslag ligt.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Amersfoort.

VOORDRACHT VAN MEVR. HELDERMAN-PIGEAUD.

Zaterdag 29 Januari j.j. hield Mevrouw W. D. Hel- derman-Pigeaud voor de leden onzer Afdeling en hunne introducée's eene causerie over: Een Holland- sche vrouw op de Buitenbezittingen”.

Na een inleidend woord van onzen Voorzitter, den Heer E. Roodhuyzen, kreeg de spreekster het woord en wist ons op bijzonder onderhoudende wijze te vertel- len over hare ervaringen als echtgenoot van een amb- tenaar bij het Binnenlandsch Bestuur in de Buiten- gewesten van Ned.-Indië, waar zij 17 jaar van haar leven had doorgebracht.

Wanneer er ooit eene aanmoediging noodig is voor een Hollandsch vrouwtje om den man harer keuze naar Ned.-Indië te vergezellen, dan moet zij maar eens een praatje gaan maken met onze geestige vertelster. Dan zeker zal zij niet aarzelen om den door velen dikwijls nog helaas zoo riskant geachten stap te doen en blij- moedig haar nieuw leven ingaan.

Zeker, er zijn moeilijkheden aan het eenzame leven in de binnenlanden verbonden, doch wanneer de jeug- dige echtgenoot met eenige opleiding of ervaring in de eerste beginselen van de kunst van verpleging, huis- houding en paedagogie in hare bagage in die streken aankomt, zal zij zich evengoed door de moeilijkheden weten heen te slaan als Mevrouw Helderman dit ge- daan heeft gedurende haar verblijf in de tropen.

Een goede raad: „Laten zij de zonzijde zoeken en zien willen” en wanneer dit gepaard gaat met een hu- moristischen blik op hunne omgeving, dan wordt er met een lichten tred over de tegenvallers des levens heengegleden en geniet men zelfs in de binnenlanden van Ned.-Indië van den gezelligen huiselijken haard.

Die „zonzijde” heeft Mevrouw Helderman in het land der zon blijkbaar altijd weten te vinden, want de her- inneringen, die zij ons voor oogen wist te tooveren, waren wel van zóó humoristischen aard, dat herhaal- delijk een vroolijk gelach uit de toehoorders oplonk.

Onze Voorzitter, die — na het vertoonen van eenige lichtbeelden, welke het gesprokene illustreerden — het woord nam, dankte de spreekster met eenige welgeko- zen woorden voor hare door eenvoud uitmuntende en toch zoo gezellige causerie.

E. H. BERGSMA,
 Secretaris.

ALGEMEENE VERGADERING.

Maandag 7 Februari a.s., 's middags te 3 uur, in het Hotel Monopole *Algemeene Jaarvergadering.*

Agenda:

1. Notulen.
2. Verslag van den Secretaris.
3. Rekening en Verantwoording van de Penning- meesteresse.
4. Benoeming van een commissie van onderzoek der Rekening en Verantwoording.
5. Benoeming van een afgevaardigde ter Algemeene Vergadering der Vereeniging.
6. Rondvraag.

Het Bestuur.

Afdeling Apeldoorn.

Op 11 Februari zal de secretaris der afdeling een causerie houden „Praatjes bij Plaatjes” over Neder- landsch-Indië op den gezelligen avond der buurtver- eeniging „Zuid Oost” in Tivoli.

VIJF EN TWINTIG JARIG BESTAAN der afdeling

op Woensdagavond 23 Februari in het Minerva-Theater.
I. Huishoudelijke vergadering om 7 uur in den foyer.
 a. Opening, notulen, jaarverslagen, rekening en ver- antwoording.

Jacqueline Baudet

Denneweg 126, Telephone 17245
 LA HAYE

Chapeaux pour Dames

MAX POOL
 POSTZEGELHANDEL
 KORTE POTEN 25 — DEN HAAG
 TELEFOON 16722
 INKOOP — VERKOOP
 POSTZEGELVEILINGEN 5307

Vraagt onze heerlijke Bessensap

eigen fabrikaat 5111
 Bij levering buiten Den Haag, 24 flesschen franco huis
Drogisterij Firma DE BOER
 G. KEHLENBRINK Gzn.
Paulus Buysstraat 9 Telef. 51893
SCHEVENINGEN

W.D.BOS OPTICIEN THOMSONLAAN 47
 (BY THOMSONPLEIN)

5255

VERSCHENEN: ART, RELIGION AND CLOTHES

a Collection of Essays by
HERBERT ANTCLIFFE

CONTENTS

Foreword	12. Monsieur Massanet.
1. Art, Religion and Clothes.	13. Händel and Brahms: A Comparison.
2. Religion and Aesthetics.	14. The Significance of Scriabin.
3. Austerity and Beauty.	15. Space and Spacing in Music.
4. Limitations and Art.	16. National Flavour in Music.
5. Art and the Holidays.	17. The Imperial Spirit in Music.
6. Music and Manners.	18. More about History and Music.
7. Two Views of Opera.	19. The Necessity of Music in War-time.
8. Impulse in Composition and Interpretation.	20. J. S. Bach and Emotion.
9. Schumann: A German Event.	
10. Robert Schumann: An Anniversary Estimate.	
11. The Real Liszt.	

Dit boek is gedrukt op goed papier en keurig gebonden.
Prijs f 4.50.

Aanvragen te richten aan de Administratie van het „Koloniaal Weekblad”, Nobelstraat 20, Den Haag. S

**ALS DE RECLAME ONTBREEKT,
 MIST DE ZAAK DE STUWENDE
 KRACHT,
 DIE HAAR HOGER OPVOERT**

MEUBELLEN
 KOOPT U HET VOORDEELIGST BIJ
J. & A. JUNGESCHLAGER
 19 JAN HENDRIKSTRAAT 19
 DEN HAAG — TELEFOON 30009
 Fabriek: CILLIERSSTRAAT 19-21

WAAROM?

Omdat wij rechtstreeks van uit de fabriek aan publiek leveren. De voorraad is te zien en te koop:

MEUBELMAGAZIJN „DE EIKEL”
 19 JAN HENDRIKSTRAAT 19
 SPECIAAL INGERICHT VOOR REPATRIEERENDEN

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING „SIMPLICITAS”
 VAN W. J. INNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
 IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN- EN BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE
 KANTOREN: DENNEWEG 71-73
 GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 45-57
 TELEFOON: 11314 EN 12890

WARMWATER
 Gratis G.E.B. warmwater-installatie
 INLICHTINGEN:
M. A. VROLIJK
 Thomsonlaan 41 Telef. 35618
 'S-GRAVENHAGE
 Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

N.V. Brandstoffenhandel „DE CENTRALE”
 SCHEVENINGEN
 Tel. 51313 - Pinkstraat 27 - Tel. 51313
 levert uitsluitend prima kwaliteit Engelsche-, Belg.-, Duitsche- en Hollandsche Brandstoffen,
 beslist steen- en gruisvrij.
Prompte bediening. Billijke prijzen.
NEEMT PROEF.
 Aanbevelend, C. VERHEIJ Wzn., Directeur.

ZORG DAT UW RECLAMES OVERZICHTELIJK ZIJN. OVERDAAD SCHAADT

FIRMA H. MOLIER
 BOEKBINDERIJ EN LINIËERINRICHTING
 HOUTMARKT 28-30
 'S-GRAVENHAGE :: TELEF. 10704

b. Aanvulling bestuur. Candidaat zijn gesteld de H.H. L. R. Wentholt en H. A. Schoonhoven.
 c. Candidaten voor het Hoofdbestuur: de heer J. C. Baars en mej. Mr. H. P. Dijk.
 II. Openbare feestvergadering, 8 uur.
 Waarop zullen opreden:
 Mevr. Tilly Sydon: Klassieke dansen;
 de Heer Willem Niestadt, voordrachtskunstenaar.
 Entrée voor leden f 0.30, met recht op twee introducee's ieder à f 0.30; begunstigers f 0.30 (geen recht op introducee's); alle anderen f 0.70 (plaatselijke belasting niet inbegrepen).
 Plaatsbespreken alleen voor de leden op Maandag 21 Februari, alleen op vertoon van kaart.
 Op Dinsdag en Woensdag plaatsbespreken als gewoon.

TENTOONSTELLING VAN INDISCHE KUNST.
 Met de vereniging „Tot de Kunst” zal vermoedelijk eind April deze tentoonstelling in „Concordia” gehouden kunnen worden. Wie kunstvoorwerpen voor deze expositie in bruikleen wil afstaan, kan daar nu reeds opgave van doen aan den secretaris, Lammerweg 3. Voorloopige opgave met omschrijving der voorwerpen en te verzekeren bedrag. Hoe eerder wij dit weten, des te beter is dit voor een goede inrichting en verzorging. Stel dit dus s.v.p. niet uit.
 Als dit allemaal niet tegenvalt en er flink wat leden bijkomen, kunnen we dit jaar nog wel een voordracht met lichtbeelden of een filmvoorstelling organiseren. En wij moeten veel doen, 10 maal zooveel als we gedaan hebben.
 Helpt medel!

De Secretaris,
 J. C. BAARS.

Afdeling Breda.
 Den 25en Januari hield de afdeling eene bijeenkomst, waarin als spreker optrad de heer Dr. van Bemmelen met een belangrijke voordracht over „Insulinde's Vulkanwereld”.
 De voorzitter der afdeling, de heer Kroon, leidde den spreker in en dankte hem na afloop. De zaal was slecht bezet, wat vermoedelijk hieraan moet worden toegeschreven, dat in Concordia de Bredasche Radio-avond gehouden werd.

Afdeling 's-Gravenhage.
DE FILMVERTOONING VAN DE BATAAFSCHE.
 Vrijdag, 28 Januari, des namiddags om 2.30 uur, werd door de Vereeniging „Oost en West”, afdeling 's-Gravenhage en de Vereeniging v. Ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur in Ned.-Indië, in het Trianon-Theater alhier, voor leden en introducees de film van de Bataafsche Petroleum-Mij. vertoond. De belangstelling was zeer groot; alle plaatsen waren bezet.
 Vooraf sprak de voorzitter van de afdeling Den Haag der Vereeniging „Oost en West”, de heer F. van Peski, een kort openingswoord namens de besturen van beide vereenigingen, waarbij hij allen welkom heette en zijn voldoening uitsprak, dat het vereenigd pogen met zooveel succes bekroond was. Ook bracht hij dank aan de Bataafsche voor het belangeloos afstaan der film.
 De film geeft een volledig overzicht van het geheele werkgebied der Bataafsche in Ned.-Indië. Het eerst werd een wereldkaart vertoond, waarop met zwarte stippen was aangegeven waar deze Maatschappij zetelt, terwijl ook het mooie gebouw aan de Carel van Bylandtlaan alhier op het doek kwam.
 Daarna werd het ontstaan der petroleum zeer duidelijk weergegeven. Eerst wanneer de plaats bepaald is, waar kans bestaat op succes, wordt met het boren begonnen. Bewonderenswaardige pioniersarbeid is noodig geweest, zooals het maken van paden in de oerwouden, het in kaart brengen der terreinen, alvorens met het afvoeren van de ruwe aardolie begonnen kon worden.
 Na de exploratie kregen we de exploitatie en de verwerking der olie te zien. Dat het bedrijf aan vele duizenden werk verschaft, blijkt uit de vele producten, welke uit de aardolie gewonnen worden, zooals petroleum, benzine, parafine, kaarsen, smeers-, lampolie, vaseline, asphalt, enz.
 Ten slotte werd het geheele bedrijf te Balikpapan vertoond, hetgeen tot de modernste der inrichtingen behoort, met zijne groote opslagplaatsen, vele tanks, tankschepen, vaat- en blikfabrieken, enz. Het is dan ook zeer terecht wat de Bataafsche zegt, dat in haar bedrijf de zon nooit ondergaat.
 Bij het verschijnen van het portret van Sir Henry Deterding, aan wien de Petroleum-Mij. zooveel te danken heeft, ging een spontaan applaus door de zaal.
 Na de pauze werd de Djambi-film vertoond en kregen we een overzicht van de werking der Neder-Indische Aardolie-Maatschappij, welke te Djambi gevestigd is. Daar is het werk nog lang niet zoo ver gevorderd als bij de Bataafsche.
 Een en ander was een zeer goed geslaagde filmvertooning.

De Secretaris,
 J. C. BAUDOIN.

Den Haag, 30 Januari 1927.

EETNU ONZE PR. BLIK- EN INMAAKGROENTEN
HOOG in Kwaliteit. — **LAAG** in Prijs.
 Vraagt onze bekende Tafelzuren, Appelmoes in blik. Alle soorten Fruit en Delicatessen, tegen scherp concurrerende prijzen.
Groenten-, Fruit- en Conservenhandel
J. F. EVERSMAAN - Tel. 37073 - Edisonstraat 130

Daar bovenstaande film reeds voor de zesde maal werd vertoond, was het niet te voorzien, dat de belangstelling zoo groot zou zijn, dat eenige leden plaatsgebrek teleurgesteld werden om de film bij wonen. Mochten die leden er zich bijzonder voor interesseeren genoemde film te zien, zoo worden zij verzocht dit kenbaar te maken bij den secretaris van „Vereeniging „Oost en West”, afdeling 's-Gravenhage, Jacop Hopstraat 12, door het zenden van hun naamkaartje. Bij voldoende deelname zal door het bestuur dier vereeniging getracht worden de film van de Bataafsche Petroleum Mij. nogmaals ter beschikking krijgen.
 Nader mededeelingen omtrent een en ander zullen in ons orgaan, het Koloniaal Weekblad, gepubliceerd worden.

Afdeling Nijmegen.
JUBILEUM EN EERSTE SOCIETEITSMIDDAG
 De eerste societeitsmiddag was goed bezocht; al over over drieën was de zaal flink gevuld. De Heer Burg. memoreerde het 25-jarig bestaan der afdeling. Een gelukkig verschijnsel is het, dat we thans het 25-tal jaren ingaan met een behoorlijk ledenaantal. Moge de belangstelling der leden blijvende zijn, dan dank aan allen, die medegewerkt hebben om de middag te doen slagen. Tevens deelde hij mede, dat Overste Camman, commandant der Koloniale Reserve, bereid was een plaats in het afdelingsbestuur te len aanvaarden. Tot slot bood de voorzitter aan de pas afgetreden bestuursleden, de H.H. Luitjes en van niers van der Loeff, een photo aan van het volledige afdelingsbestuur 1926. Een telegrafische gelukwens van het H.B. werd voorgelezen.
 De gezellige middag verliep uitstekend. De Heer Schaepman (cello) en Mr. van Overstraten (piano) brachten hiertoe zeer veel bij, zooals ook een aantal strijke, allen heeren, die zich belangeloos beschikbaar hadden gesteld.
 De Firma Polak had gratis een pathfoon met bladzijden beschikbaar gesteld; de „Toespraak tot de Hoofden van Lebak”, gezegd door Albert Vogel, vond een dankbaar gehoor.
 Jongedames en enkele „djongos” brachten thee en versnapering: ketan en Indische spekkook.
 Een welgeslaagde middag.
 Het Bestuur hoopt de leden een volgende maal ontvangen in Maison Bienen, Oude Stadsgracht 21.
 De Secretaris,
 GESCHIED

B. v. d. Berghstraat 74.

Afdeling Utrecht.
PATER VERTENTEN-AVOND.
 Voor een matig bezette zaal hield Pater Vertent 13 Januari j.l. zijn buitengewoon belangwekkende zing. Jammer dat zoo velen van de ruim verspreide uitnodigingen geen gebruik hebben gemaakt. Was de griep, die hier nog al van zich laat hooren, of het de titel: „15 jaar onder de koppensnellers”, velen afgeschrikt heeft? Dat laatste is niet geheel mogelijk. Een der genoodigden — geen Indische natuurlijk — liet zich in 't begin van den avond vallen: „k Hoop, dat 't niet al te griezelig zal worden”.
 De Secretaris van U. e.

Mededeelingen.
Van het Hoofdbestuur:
INDISCHE TENTOONSTELLING 1928 TE ARNHEM
 Het Bestuur der afdeling Arnhem dezer Vereeniging heeft, in dato 29 Januari j.l., aan het Hoofdbestuur bericht gezonden, dat thans de uitvoering der voorbereiding voor een Indische tentoonstelling voor het jaar 1928 ter hand genomen is en weldra contact met het hoofdbestuur voornoemd gezocht zal worden.
 Het H.B. heeft dit bericht met genoegen vernomen.
Van de Redactie.
 Wegens plaatsgebrek verschijnt in dit N. 3 de brieven Oost- en West-Indisch literatuur-overzicht. Om dezelfde reden kon het slot der artikelen van Mevr. Couvée-Bogaerts over de lichamelijke omvang der vrouw evenmin worden opgenomen.
 Ook de volledige ledenlijst der afdeling Arnhem onzer vereeniging onderging daardoor hetzelfde lot.
Van het Informatie-Bureau:
BESTEMD VOOR DE UITZENDING NAAR NEDERLANDSCH-INDIË:
 Mr. J. J. M. Bröcker, Ambtenaar ter beschikking van de Belastingdienst, Heiligeweg 17, Amsterdam.
 Mr. H. W. B. Tichelman, Ambtenaar ter beschikking van de Belastingdienst, Doornstraat 15, Nijmegen.
 Mr. M. A. F. Zwager, Administratief ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur, Zeeuweg 124, Beverwijk.

HENNY & Co.

Anna Paulownastraat 62a
DEN HAAG

TEL. { 36910
31144 } EFFECTEN
PROLONGATIEN
WISSELZAKEN

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF:

- F. W. Ros, Boscharchitect der 1ste klasse bij het Boschwezen in Nederl.-Indië, Poste-restante, Nijmegen.
- H. Hemken, Onderwijzer der 1ste klasse bij het Openbaar Europeesche Lager Onderwijs, Ampèrestraat 18, 's-Gravenhage.
- Dr. H. C. Delsman, Hoofd van het Laboratorium voor het Onderzoek der Zee van 's-Lands Plantentuin, Vondelstraat 5, Nijmegen.
- J. K. ten Houte de Lange, Hoofdboekhouder bij het Havenbedrijf te Tandjoeng Priok, p/a Mevr. C. S. J. Strick van Linschoten, Overtoom 2 te Amsterdam.
- Mej. S. E. van Galen, Commies b/d Postspaarbank; p/a Mej. B. Peters, Zaagmolenkade 18 bis, Utrecht.
- G. A. Noteboom, Tuinbouwkundig ambtenaar te Patjet, Rhoon bij Rotterdam.
- H. D. von Meyenfeldt, Controleur 1ste kl. b/h Binnenlandsch Bestuur, p/a G. Blumer, Zacharias Jansenstraat 41, Amsterdam.

MET PENSIOEN:

- W. K. H. Ypes, Resident van Tapanoeli, Apeldoorn (nader adres niet bekend).
- J. H. I. le Cocq d'Armandville, Generaal-Majoor der Infanterie, p/a Nederlandsche Handel Maatschappij te 's-Gravenhage.
- C. F. Ressler, Onderluitenant der Infanterie, Daalsheweg 387, Nijmegen.

P. VAN DEN BERGE

Bankastraat 41 Tel. 15587 's-Gravenhage

Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haarden, Gaskachels, Tuin- en Gaslangen, Lood- en Zinkwerker.

Groote Reparatie-Inrichting

- H. Sterringa, Predikant bij de Prot-Gemeente in 's-L. Herwen (Gld.).
- E. T. Kelling, Predikant bij de Prot-Gemeente in 's-L. Willemspark 7, Amsterdam.
- G. de Wall, Onderwijzer b/h M.U.L.O., Rauwenhofstraat 15b, Rotterdam.
- Versteeg, Onderwijzer b/h M.U.L.O., Aleidastraat 15, Schiedam.
- C. A. Muller, Leeraar b/h Middelbaar Onderwijs, Goudsbloemlaan 47, 's-Gravenhage.
- M. Engelbrecht, Onderwijzer b/h M.U.L.O., Marettakstraat 27, 's-Gravenhage.
- Boer, Onderwijzer b/h M.U.L.O., Grootestraat 371, 's-Gravenhage.
- van Hasselt, Hoofdambtenaar ter beschikking van den Directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel, Schoonenbergsingel 16, Velp (G.).
- G. T. G. J. Westerling, Ambtenaar ter beschikking van den Directeur van den Dienst der In- en Uitvoerrecht en Acc., Adm. de Ruyterweg 113 bis, 's-Gravenhage.
- Ebens, Ambtenaar ter beschikking van den Directeur van den Dienst der In- en Uitvoerrecht en Acc., Adm. de Ruyterweg 113 bis, 's-Gravenhage.

Mutatiestaat van 25 Jan. tot 1 Februari.

Nieuwe Leden:

Geïntroduceerd door:

- Wierman, Controleur der Comptabiliteit van de Nederlandsche Spoorwegen, Breda, Engelbert van de Walleplein 144. f 5
- Dr. J. Ph. Vogel, Leiden, Noordeindsplein 4a. f 5
- van der Spek, Apeldoorn, Hoofdstraat 190. f 5
- op den Winkel, Directeur N.V. Jaxon Deelman, 's-Gravenhage, Ernst Casimirlaan 34. f 5
- van Hogerlinden, Hoofdcommies Gemeente-archief, Arnhem, Nieuwstraat 47. f 5
- W. Driessen, Oosterbeek, Grietweg 7. f 5
- van E. van Maanen-Boers, Den Haag, Johan de Wittlaan 16. f 5
- van M. Fauël-Weckesser, Den Haag, Adriaan Goejanlaan 55. f 5
- de Wed. M. T. Velsing-Caspari, Den Haag, Grootestraat 146. f 5
- de Wed. M. Barnsijn-van den Berg, Scheveningse Rotterdamsche Straat '5. f 5
- van der Spek, Den Haag, Irissiraat 148. f 5
- van der Spek, oud-Resident Lampongsche Districten, 's-Gravenhage, Groot Hertoginnelaan 85. f 5
- Kessler, Scheveningen, „Villa Duinhof”, Parkweg 9. f 5
- van J. W. van der Knaap, Den Haag, Regentessestraat 51. f 5
- van Romburgh, Consul-Generaal der Nederlanden te Brussel, Regentlaan 20. f 5
- van der Spek, Station voor de Java-suikerindustrie te Pasasarjan. f 5

- Secretaris Afd. Breda.
- Prof. N. J. Krom te Leiden.
- den heer O. A. R. Michelsen te Haarlem.
- den heer N. Schrederhof te Apeldoorn.

Secretaris Afd. Arnhem.

Penningmeester Afd. Arnhem.

Mevrouw M. A. van Motman-Koorevaar te Den Haag.

den heer M. C. Roos van Raadshoven te Den Haag.

den heer H. J. A. Raedt v. Oldenbarnevelt te Den Haag. Administrateur „Oost en West”.

Secretaris Afd. Den Haag.

Secretaris Dagelijksch Bestuur.

Eigen aanmelding.

Rectificatie: Jonkvrouwe G. W. J. C. van den Bosch, Nijmegen, Pater Brugmanstraat 117. f 5

Nieuwe Begunstigers:

- de weduwe G. A. ter Linde-Hinrichs, Nijmegen, Berg en Dalsche Weg 3
- H. Schuengel, Utrecht, Weerdsingel O.Z. 57.
- C. E. Renier, Utrecht, Mecklenburglaan 6.

den heer H. O. Weyler te Nijmegen.

Secretaris Afd. Utrecht.

Afschrijven:

- de Weduwe W. F. Sikman-Coenraad, Apeldoorn, Hoogakkerlaan 13 (overleden).
- L. Molenbroek, oud-Ingenieur O.-I., Den Haag, Sonneveldstraat 32 (overleden).

J. B. Ponslijn, oud-Kapitein N.-I. L., Den Haag, Hollandersiraat 101 (overleden).

Adresveranderingen:

- J. Boeyinga, Controleur B.B., van: Leiden, Nieuw Rijn 22 naar: Residentie Palembang.
- van der Spek, van: Amsterdam, 1ste Const. Huygensstraat 62huis naar: s.f. „Adiwarna”, Tegal.
- van der Spek, Kapitein der Intendance, van: Amsterdam, Eeghenstraat 391, naar: Bandoeng.
- van der Spek, Bollee, Administrateur Rubberondern. „Lima”, van: Amsterdam, p/a. Ned. Handel-Mij., Nieuwmarkt 482. f 10.
- van der Spek, van: Rotterdam, Teilingenstraat 89 naar: Rotterdam, p/a. Bataafsche Petroleum-Mij. f 5.
- van der Spek, C. W. Süverkrupp, Gep. Onderwijzeres O.-I., van: Amsterdam, van Ghentstraat 13 naar: Hoboken, de Vries, Utrecht, van: Zuiderzeestraat 28 naar: Rotterdam, Marsman, Directeur Nijmeegsche Schoolvereeniging, Nijmegen, Driehuizerweg, van: 76 naar: 88.
- van der Spek, Beekman, Gep. O.-I. Ambtenaar, van: Haarlem, van: Rijnweg 16 naar: Aerdenhout, Rijnegom, van: 20 naar: 14.
- van der Spek, Gobius, Haarlem, Schouwteesplein, van: 13a

- Dr. H. D. Tjeenk Willink, van: Deventer, Ceintuurbaan 396 naar: Scheveningen, van Dorpstraat 26. f 4.
- N. van Steenberghe, Kantoorhoofd 1e kl. P.T.T., Den Haag, van: Bentinckstraat 18 naar: 2de van Blankenburgstraat 157.
- R. Birckenhauer, Den Haag, van: Hotel Promenade naar: Stadhouderslaan 7.
- F. W. A. H. Scheurer, Gep. Kapitein N.-I. L., Den Haag, van: Ieplaan 85A naar: Groot Hertoginnelaan 224.
- N. Wiesebron, Gep. Directeur Mulo-Afd. A. M. S., Den Haag, van: Anth. Heinsiusstr. 73 naar: Sportlaan 96.
- L. F. van Gent, oud-Kolonel Top. Diens' O.-I., Den Haag, 2de Sweelinckstraat, van: 61 naar: 78.
- C. M. Buys, Controleur B.B., van: Den Haag, 2de Adelheidstraat 239, naar: Singel (Atjeh).
- Mr. N. A. de Haart, Controleur B.B., geplaatst in het Gouvernement Celebes en Onderhoorigheden.
- Ch. Monod de Froideville, Controleur B.B., van: Soekaboemi naar: Sibolga (Tapanoeli).
- R. P. de Queljoe, Lid van den Volksraad, van: Weltevreden naar: Porto (Saparoea).
- J. J. A. van Winsen, Militair Apotheker 1ste klasse, thans te Koeta-Radja, Generaal Pelweg 17.

TANDARTS A. J. M. VAN DER SPRONG

GEVESTIGD:
LAAN VAN MEERDERVOORT 426
'S-GRAVENHAGE - TELEPHOON 37465

SPREEKUR:
ALLE WERKDAGEN VAN 12.30—2.30 UUR
MAANDAG- EN VRIJDAGAVOND 7—8 UUR
EN VOLGENS AFSpraak 5413

*Doeltreffende
reclame vereischt
groote
publiciteit*

CITY-THEATER

TEL. 15854 - VEENESTRAAT 25 - TEL. 15854

VANAF VRIJDAG 4 FEBRUARI 1927

ALS HOOFDFILM:

DE NIEUWSTE TRIOMF VAN DEN
GROOTMEESTER DER REGISSEURS

ERNST LUBITSCH

EENE VERFILMING VAN HET BEKENDE
TOONEELSTUK VAN OSCAR WILDE:

Lady Windermere's Waaier

(DE VROUW MET EEN VERLEDEN)

OP HET TOONEEL:

HET GROOTE SUCCES-NUMMER
VAN HET COLLISEUM-PICCA-
DILLY-SAVOY-HOTEL, LONDEN

LES GERMAINES

EUROPE'S FASTEST WHIRLWIND DANCERS

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5028

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HOUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 SUEZKADE 122a b-DEN HAAG-TEL. 33472
 STEEDS HET BESTE VOOR DE
RIJSTTAFEL
 JAVA-THEE 5207
 CHINA- EN CEYLON-THEE
 Zeer voordelig — Directe aanvoer

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Te. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN. 5022

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN

doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen, Natuurlijk levert hij ook prima artikelen. Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zowel wat betreft stijl als uiterlijk. Ook zijn reclamedrukkerwerk moet er aantrekkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen. Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD THE DANSANT - DINER CONCERT ROEMEENSCH ORKEST
 SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 UITSTEKENDE KEUKEN GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen. **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telet. 14519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten. **TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN**, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telet. 50752. Dit tehuis biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aan te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER. **TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN**, „Persinggaban", van Boetzelaerlaan 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indië bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telet. No. 50248. **LEESZAAL**, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië. **NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING** (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten behoeve van hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenen. Verstrekt als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis. **BUREAU VOOR ADVIEZEN** op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van Mevrouw J. Franco Mendes—Calisch. Spreekuur Donderdagmiddag van 2-4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat Amsterdam, Tel. 22492. Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de **MARTINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost, II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BIEZEMAN. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkjes.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijke Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.**
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarkat-Islam. 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandse dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den oofdver-egenwoordigde Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Zeebaboe's en Jongeren
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGABAN"
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bezoekers van Boetzelaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 5015

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777

„AU PARADIS” Firma WEBER & BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsstraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

Dansinstituut „STATENKWARTIER”
EWY DE CLERCQ

FRANKENSTR. 5 - DEN HAAG - TEL. 53506

Moderne Dansen
Privé lessen en Clubs

Plastiek, Ballet, Heil- en Schoonheids-gymnast.

Kleine Kinderkursussen met
individueel onderwijs.

INHOUD: Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje (1857 - 8 Februari - 1927), door Si Polan. — Waar komt de naam „Indonesië” vandaan?, door Kreemer. — Gelijkstelling van Akten?, door C. K. Kesler. — Indologische Leergang van het Koloniaal Instituut. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Ind. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Ingezonden: Lichamelijke opvoeding van de Vrouw. — Berichten der Afd.: I. Amersfoort, II. Apeldoorn, III. Breda, IV. 's-Gravenhage, V. Utrecht. — Mededeelingen: I. Van het Hoofdbestuur, II. Van de Redactie, III. Van het Inform.-Bure. — Mulatiestaat van 25 Jan. tot 1 Febr.

Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje
(1857 — 8 Februari — 1927).

In dit nummer van Het Koloniaal Weekblad, orgaan der vereeniging „Oost en West”, het laatste dat vóór Dinsdag 8 Februari a.s. verschijnt, behoort een artikel te worden gewijd aan den man, wiens naam hier boven staat, die op genoemden dag zijn zeventigste levensjaar zal hebben vervuld; want deze eminente geleerde en onvermoeide werker, die hier in West nu twintig jaren het hoogleeraars-ambt heeft bekleed, is door vele geestelijke banden verbonden met Oost, waar hij ook bijna twee decennia heeft gearbeid, al die jaren geheel zich gevende aan het werk, dat hem een levenstaak was geworden. Zoo kan van dezen man met recht worden getuigd, dat hij Oost en West gelijkelijk aan zich heeft verplicht.

Vele geestelijke banden; die woorden kwamen op uit de herinnering aan zijn inaugureele rede, gehouden op den 23sten Januari 1907, waarin hij gewaagde van een merkwaardigen geestelijken kabel, reikende van Marokko tot Indonesië en gevormd door den Islâm. De wetenschap van dien godsdienst is schier al hare vertakkingen is zijn wetenschap, welke hij heeft gediend en nog dient op zulk een wijze, dat vakgenooten uit allerlei oorden van de wereld het a.s. Dinsdag wel zouden willen aanslaan aan de poort van het universiteitsgebouw te Leiden, ieder in eigen taal en met eigen woorden, om zijn lof te verkondigen, den lof dien de Franschen kunnen uitdrukken in den eenvoudigen maar veelzeggenden vorm:

IL A BIEN MÉRITÉ DE LA SCIENCE!

Christiaan Snouck Hurgronje werd geboren te Oosterhout; daar volgde hij de lagere school, bezocht vervolgens de Hoogere Burgerschool te Breda en toog op zeventienjarigen leeftijd als student naar Leiden. Hij studeerde eerst theologie, doch ging spoedig over tot de Semitische taal- en letterkunde en schonk toen zijn aandacht in het bijzonder aan het Arabischen en den Islâm. In 1880 promoveerde hij op een al spoedig na zijn verschijning vermaard geworden proefschrift „Het Mekkaansche feest” en op stellingen. Gedurende eenige maanden toefde hij dan te Straatsburg om Nöldeke te hooren, welken leermeester hij in zijn colleges thans nog dikwijls met lof vermeldt, en weinig

later werd hij benoemd tot leeraar aan de Gemeente-instelling tot opleiding van O.-I. ambtenaren te Leiden om onderwijs te geven in Mohammedaansch recht. In zijn jonge jaren heeft hij dit v. k ook nog gedoceerd als lector aan de Rijksuniversiteit aldaar en aan de instelling tot opleiding van Ind. ambtenaren te Delft.

Reeds van dien tijd dateeren verschillende geschriften van zijn hand op het gebied van de fikh-wetenschap, die zeer de aandacht trokken. In de Enzyklopaedie des Islâm, s.v. Fikih, schreef I. Goldziher: „..... ein mit idealer Geltung ausgestattetes Gesch. d. Fikih, das die Fikih- und Fikih-gelehrten Hurgronje, der Schöpfer der historischen Betrachtung des Fikih, treffend bezeichnet hat.....”

Het jaar 1885 werd voor den jongen geleerde van overwegend belang; het is het jaar van zijn reis naar Mekka, in welke stad hij, na een opentocht te Djiddah van ongeveer zes maanden ter voorbereiding, verbleef van 21 Februari tot 5 Augustus. Veel behoeft hier van die reis niet gezegd; voor belangstellenden kan worden verwezen naar „Mijne reis naar Arabië” in de Nieuwe Rotterdamse Courant van 16 Nov. 1885 en naar „Mannen en vrouwen van beteekenis”, 1901 Afl. 2, van de hand van Mr. Dr. Th. W. Juynboll. Wel echter mag den lezer dezer regelen worden gevraagd even te trachten zich de moeilijkheden van deze reis eenigszins voor te stellen. Men bedenke wat het inhoudt voor een zoon dezer Westerstranden, met een karavaan pelgrims, onder den naam Abd al-Gaffâr, van Djiddah te trekken naar het heilige land der Moslims, den haram, waar geen ongeloofige den voet mag zetten; wat het inhoudt om maandenlang binnen dat gewide gebied te leven en Moslimsche godsdienstplichten te vervullen te zamen met Moslims — een der hunnen; welk een kennis en wetenschap moeten zijn vergaderd, welk een voorzorgen en haet zijn in acht genomen, welk een moed en zelfbeheersching moeten zijn geoefend, om in die maatschappij, zoo enorm verschillend in bijna elk opzicht van de onze, zich te bewegen alsof men er thuis hoort, zich toegang te verwerven tot geleerden en aanzienlijken, tot de nog nimmer te voren voor eenigen vreemdeling geopende stads- en moskee-archieven, aldus noodzakelijk, ja opzettelijk de aandacht op zich vestigende, met al de daaraan verbonden gevaren! Bijna zes maanden ging het den Nederlander te Mekka naar wensch; toen kwam plotseling het bevel tot uitzetten, waaraan een paar uren later gevolg werd gegeven.

Een samenloop van omstandigheden droeg bij tot dit ontijdig komende slot; de schuld lag aan onware verhalen van een Fransche vice-consul, welke, opgenomen in een Parijsche courant, hun weg hadden gevonden naar Turksche en Arabische bladen. Twee soldaten geleidden Dr. Snouck naar Djiddah; terugkeeren naar Mekka was volkomen onmogelijk, dus ging hij scheep naar Europa. „De ironie van het door Allah vooruit bepaalde lot”, zooals hij zelf schreef, deed den dag van zijn vertrek samenvallen met den grooten feestdag der pelgrims! Welk een teleurstelling moet het hem zijn geweest, hem die uit de schriften het feest te Mekka beter kende dan wie ook!

Mislukt was de reis volstrekt niet; wat niet al

Hoogere Burgerschool

5-jarige Cursus

(m. voorbereidingsklassen)

Instituut „Wullings”
VOORSCHOTEN

In verband met het Koninklijk Besluit van 13 Nov. 1923 is de afd. H.B.S. in Sept. 1924 na een gemeenschappelijke 1ste, 2de en 3de klasse gesplitst in TWEE AFDEELINGEN:

a. Wis- en Natuurkundige afdeling
b. Literair-Economische afdeling

Kost- en Schoolgeld f 1800.- t. f 2000.-

Tot heden slaagden:

276 leerlingen voor EIND-EX. H.B.S. 5-jar. C. (Wis- en Natuurk. Afd.)

In Juli 1924 24 leerlingen (van de 24) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1925 21 leerlingen (van de 23) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1926 23 leerlingen (van de 27) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1926 7 leerlingen (van de 8) voor Eind-Ex. *H.B.S. 5-jar. curs. (Litt.-Econ. afd.)

Bij de instelling van het School-Eindexamen werd het Instituut „Wullings” in 1921 aangevozen als een H.B.S. met 5-jarigen cursus overeenkomstig artikel 45-tredecies der Middelbaar-Onderwijswet.

Voorschoten, Juli 1926.

De Directeur: H. WULLINGS.

RADIO ONTVANG-INSTALLATIES

worden tegenwoordig in een zoo groote verscheidenheid en soorten aangeboden en gemaakt, dat et een leek vrijwel onmogelijk is te besluiten, welk toestel men zal kiezen. De door ons gefabriceerde toestellen voldoen aan zeer hooge eischen en wij geven een **onbepaalde garantie** op elk toestel wat constructiefouten betreft. Mocht U een toestel wenschen aan te schaffen laat U ons dit dan even weten, en wij zullen U **vrijblijvend** zonder eenige verplichting offerte maken alsmede demonstreeren.

FABRIEK EN LABORATORIUM VOOR RADIO TECHNISCH ONDERZOEK

Alexanderlaan 25 8901
Hilversum - Tel. Int. 1630
Directie: BONTEKOE IRVING

Firma W. H. DE RUITER

le Obrechtstraat 76-78 b/d Wald Pyromontkade

GEVESTIGD 1893 — TELEFOON 32581

Wijnen, Gedistill., Bieren en Bronwater.

PUNCH !!!

Sedert 33 jaar de renommée van ons huis

De Ruiters Punch onovertroffen
NEEMT PROEF

BREEKT MET DE OUDE SLEUR VERWARMT MET

VRAAGT VASTRECHT-TARIEF

INLICHTINGEN GEM. GASBEDRIJF
KAZERNESTRAAT 44 DEN HAAG

UW INTERIEUR

Eczeem, Asthma, Rheumatiek, enz.,

wordt met spoedig resultaat genezen bij de

INHALATORIUM EN MASSAGE-INTRICHTING

WILLEMSTR. 11 - TEL. 13185 - DEN HAAG

Spreekuur dagelijks van 2—5 en volgens afspraak — Ook aan huis te ontbieden

EEN MOOI EN PRACTISCH

GESCHENK

IS

MODERNE KOOKKUNST

VAN FRANÇOIS BLOM

GEBONDEN IN LINNEN STEMPELBAND
f 5.50 :: f 5.50

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ
DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

Opleiding tot Particulier Secretaresse

voor jonge dames uit de goede kringen, die M. U. L. O.-school, H. B. S., Lyceum of Gymnasium bezocht hebben. Zij, die deze opleiding gevolgd hebben kunnen tevens werkzaam zijn als **Correspond., Steno-Typiste.** Spreekuren 10-12, 2-4. Prospectus kosteloos

INSTITUUT „SCHOEVERS”

Stadhoudersplein 3
DEN HAAG, Telefoon 52594

DELFT
Noordeinde 13

AMSTERDAM
Nicolaas Witsenstraat 3

bracht hij er van mede, welk een schat van wetenschappelijke aantekeningen nam hij mee naar huis, ondanks het plotselinge vertrek. Het resultaat is een standaardwerk geworden van twee lijvige deelen met platenatlas, een werk dat de er van gesterde verwachtingen nog overtrof. Met verwondering vraagt men zich af, hoe de auteur binnen 't half jaar in die omgeving zulke bouwstoffen kon zamelen. Later zou hij in Atjéh opnieuw zulk een kunststuk verrichten!

Niet lang na de verschijning van zijn „Mekka” begint een nieuwe periode in zijn leven, een nieuwe carrière tevens. In het voorjaar van 1889 vertrok hij naar Indië in speciale opdracht voor een tijd van ten hoogste twee jaren; toen deze termijn bijna was verstreken ging hij over in vasten dienst van het Ind. Gouvernement als adviseur voor de Oostersche talen en het Mohammedaansch recht, later in 1898 met den titel adviseur voor Inlandsche en Arabische zaken.

Hoe hij zich kweer van zijn ambtelijke taak kan moeilijk beter worden gezegd dan geschiedde in den eersten druk van de Encyclopaedie van N.-I. — moge het nog vele jaren duren voor zijn levensbeschrijving een plaats krijgt in het Supplement op den 2den druk — met de woorden: „Over alle zaken die in verband stonden met Arabisch, inlandsche talen, theorie en practijk der Mohammedaansche Wet, inlandsch leven, de leer en de personen der godsdienstonderwijzers, wordt zijne meening gevraagd, en zijn advies gegeven in dikwijls zeer omvangrijke stukken, vaak van een vorm welken nog geen departementschef in eenigen officieelen brief had mogen aantreffen. Sommige dier adviezen zijn bijkans uitgewerkte verhandelingen. Waarover ook van advies wordt getoelating van een godsdienstleeraar of verandering in de bepalingen nopens het kennisnemen van huwelijksluitingen of huwelijksontbindingen, bruikbaarheid van een Maleische spraakkunst of zwagerschap in het Mohammedaansch Recht of het optreden van

het Leger des Heils in Moslimsche centra, steeds wordt op de cardo quaestionis zoozeer de nadruk gelegd en de definitie zóó scherp gesteld, dat voorgevoel alle onzekerheid weggenomen en terugkomen op een vroeger gedaan verzoek om inlichting onnoodig is.”

Het spreekt van zelf dat de nieuwe adviseur ook naar Atjéh toog; waar elders in den archipel was zulk een belangwekkend arbeidsveld voor een Islám-vorscher als daar? Toch waren er eerst groote bezwaren; doch voor dezen man zijn bezwaren geen belangrijke dingen, ze behoeven enkel overwonnen te worden. Dat wilde hij in dit geval doen door quasi als deserteur onder de Atjéhers te gaan, wat hem — gelukkig — niet werd toegestaan.

De Regeering had echter zijn advies omtrent Atjéh hoog noodig en dus verkreeg hij opdracht er heen te gaan. Eenmaal daar, toonde hij zich even moedig als bij die andere excursie van zes jaren geleden. Er is een moment geweest, naar aan schrijver dezes lang geleden eens werd medegedeeld, waarop Dr. Snouck de omstandigheden gunstig achtte om onverzeld naar Keumala te gaan tot den pretendent-sultan en dezen mede te brengen naar Kota Radja. Het plan werd aan den Gouverneur van Atjéh voorgesteld, doch hij behuete het niet verantwoord zijn toestemming te verleenen, en den vereischen pas te verstrekken zonder medeweten van de Regeering. Nog vóór de gevraagde machtiging werd ontvangen, moest Snouck den Gouverneur berichten, dat de omstandigheden geheel waren veranderd en het plan niet meer uitvoerbaar was.

Zijn eerste verblijf te Atjéh, hetwelk iets langer dan een half jaar had geduurd, leverde een tweede standaardwerk op „De Atjéhers”, een boek dat inderdaad als standaard kan dienen, zooals een standaardmaat dient bij het maken van nieuwe meetwerktuigen. Niet alleen voor de wetenschap was dit boek een groote aanwinst; gegroeid als het was uit het voor den G. G. bestemde verslag omtrent de religieus-politieke toestanden in Atjéh, gaf het ook een blesglijns aan voor de te volgen Atjéh-politiek. Eerst na eenige jaren werd deze lijn gevolgd en toen kon de juistheid van het verstrekte advies in de practijk blijken. „Bestudeerd als voorts het boek werd door ambtenaren en officieren, die in Atjéh een taak nadden te vervullen, heeft het, mag men zeggen, voor de onderwerping en de pacificatie van Atjéh zeker even groote beteekenis gehad als de militaire actie en de bestuursvoering. Atjéh is door de wapenen en door „De Atjéhers”

geslagen en gepacificeerd”, aldus de Majoor der inf. van het N.-I. Leger, Dr. P. van Hulstijn, in zijn proefschrift. Het boek is in het Engelsch vertaald geworden en van deze vertaling zijn nog exemplaren in den boekhandel te verkrijgen; de Hollandische uitgave is sedert lang uitverkocht en ter perse leggen van een nieuwen druk schijnt voorshands niet mogelijk. In Indië zijn nog enkele exemplaren beschikbaar, welke wellicht in Holland aan de markt komen.

Het bleef niet bij een bezoek aan Atjéh. In Maart 1898 werd aan Dr. Snouck Hurgronje opgedragen zich er heen te begeven zoo dikwijls en voor zoo lang als zulks in het belang zijner werkzaamheden als adviseur voor Inlandsche zaken noodig zoude zijn; hij behield die opdracht tot Maart 1903. Veelviele van de groote tochten onder Van Heulsz heeft hij in de jaren 1897-1901 medegemaakt. Gedurende dezen tijd verzamelde hij ook het materiaal voor zijn derde omvangrijke werk, dat in 1903 is verschenen „Het Gajoland en zijne bewoners”. De bouwstoffen voor dit boek werden niet in het land zelf bijeengebracht, maar verkregen door inlichtingen van buiten hun land toevende Gajo's.

Behalve de drie boeken, welke boven zijn genoemd, verschenen vóór en gedurende de Indische jaren tal van heel belangrijke artikelen van zijn hand in binnen- en buitenlandse periodieken, te veel om ze hier ook maar te noemen. Onder de ambtelijke bezigheden door maakte hij zich en passant, maar niettemin terdege, vertrouwd met Inlandsche talen als bijv. Maleisch, Javaansch, Soendaneesch, Atjéh's, Gajosch, enz., bracht hij een groote collectie handschriften bijeen, leerde alle geheimen verstaan en alle hocuspocus doorgronden in primbons en dergelijke door onduidelijk- en geheimzinnigheden uitmuntende geschriften, beter nog dan menig Inlandsche leeraar, die er eigen en andermans heil mee hoopte te verwerven. Is het wonder dat de Inlandsche bevolking in dezen man bijkans een wonderdoener zag? Hoe was hij ook voor

hare belangen opgekomen! Het is voldoende in dit verband te wijzen op de huwelijksordonnantie en op de aanschrijvingen met de daarbij behorende correspondentie ter zake van het toezicht op het beheer der moskeekassen, welke aanvankelijk geheime stukken thans voor een ieder toegankelijk zijn (zie Adatrechtbundel VII); de daarbij voorgeschreven maatregelen dienen in de eerste plaats de belangen der Inlanders.

In het jaar 1906, toen Dr. Snouck Hurgronje in Holland was, kwam voor de tweede maal de roepstem uit Leiden en ditmaal gaf hij aan haar gehoor. Prof. de Goeje was afgetreden wegens het bereiken van de leeftijdsgrens; het was niet twijfelachtig wie hem het allerbest zoude kunnen vervangen. Reeds drie keeren was aan dien geleerde een hoopleersplaats aangeboden: vóór zijn Indische loopbaan begon, te Delft; daarna te Leiden en te Cambridge; doch hij wilde toen den arbeid in Indië niet opgeven. Toen e'nter de leerstoel voor het Arabisch te Leiden hem werd aangeboden stelde hij zich beschikbaar. Bij zijne oratie — zie boven — over „Arabië en Oost-Indië” zeide hij in de toespraak tot Curatoren, wel te weten dat hij in zijn rede het aan hem toevertrouwde studievak eenzijdig had voorgesteld. „Maar” — zoo vervolgde hij — „U zal het niet verwonderen, dat ik hier gepoogd heb, de practisch-nationale zijde dezer studie in liet licht te stellen en dat ik ook verder met voorliefde in die richting werkzaam zal zijn.”

ze werden nog eens duidelijk opnieuw bevestigd zelfs, want daags na zijn intreedende ging de benoeming in tot Adviseur voor Indische en Arabische zaken bij het Departement van Koloniën, welke functie hij ook thans nog naast het hoopleersambt bekleedt.

Het was met zekerheid te voorzien, dat Prof. Snouck, zoo hem de tijd van leven werd gelaten, te Leiden een school eude vormen. Toen hij er ongeveer 2½ jaar zijn licht had laten schijnen kwam reeds een proefschrift uit, dat in het bijzonder handelde over een onderwerp uit den Islám in Ned.-Indië, hetwelk later door een drietal andere is gevolgd, alle vier proefschriften die niet, althans niet zóó, geschreven hadden kunnen worden, ware er niet de leiding van dezen hoopleeraar geweest. In het eerste bedoelde „Abdoerraof van Singkel” van Dr. D. A. Rinkes wordt zulks voor dit proefschrift in een voorbericht ten overvloede nog eens verklaard. In dat voorbericht kan men tevens lezen hoe de wetenschap van Snouck zijn leerlingen imponeert: „Door

C. HOOGENDOORN BOUWT HEERENHUIZEN

op Duinzicht, vrije grond, in prijzen van f 11.500 tot f 25.000
volgens ontwerp van de Architecten VERSCHOOR en VAN DER WEELE

Inlicht.: Directieket einde Oostduinlaan en leplan 201, Den Haag: Tel. 15167 en 33227

ons jongeren wordt hij in zekeren zin beschouwd als een moedjtahid, als de stichter van een madzhab: de mate van geleerdheid, die hij, en ook alleen hij, met zijn intellect, temperament en zijne werkkraft, vermocht meester te worden, is voor latere geslachten onbereikbaar"..... „Wellicht zou de wijze van doceeren in sommige opzichten minder ontmoedigend hebben kunnen zijn..... Geen detail ontsnapte aan zijne ontleding, geene bijzonderheid vermocht zich aan behandeling te onttrekken." Imponeeren doet hij trouwens niet enkel door geleerdheid, maar ook en vooral door zijn persoonlijkheid; heel wat anecdoten zijn er over in omloop, heel wat zuchten ook zijn er om geslaakt! Er zijn mannen, die jaren na het verlaten van de universiteit 's nachts met een opgelucht gemoed tegen zichzelf hebben gezegd, Goddank dat het maar een droom was! Prof. Snouck is geen gemakkelijk man; een zijner grootste vereerders noemde hem „in hooge mate strijdvuldig van natuur" en als hij de pen tegen iemand opneemt, dan helpt geen stalen harnas. Bij de strijden van Dr. Snouck Hurgronje vergeleken zijn scheermessen bot; en al verliest hij bij het hanteeren van dit wapen nooit de regelen van het ridderlijke tweegevecht uit het oog, als stonden er immer gestrenge scheidsrechters aan zijn zijde, hij heeft er zich niettemin vijanden mee gemaakt. Doch het is hier niet de plaats en nu niet de tijd om over vijanden te spreken; groote mannen, sterke karakters zijn nooit zonder!

Hoe meesterlijk hij de pen voert blijkt uit elk van zijn geschriften; alle zijn even welverzorgd, uit elken zin haast spreekt een nooit verslappend toezicht op eigen werk, nimmer wordt een woord te veel gebruikt en nimmer een te weinig; zijn zinnen doen denken aan den cirkel, die bij gelijken omtrek den grootsten inhoud heeft van alle vlakke figuren. Dat maakt de lectuur niet gemakkelijk, er is volle aandacht bij noodig; maar de lezer, die eenmaal met zijn stijl vertrouwd is geraakt, geniet van zijn werken ook door haar vorm.

Dank zij de zorgen van eenige vereerders, onder wie hier Prof. Dr. A. J. Wensinck moge worden genoemd, zijn de vóór 1924 verschenen geschriften van Dr. Snouck in een afzonderlijke uitgave bijeengebracht¹⁾, vijf deelen in zes respectabele banden, waarop nog een register zal volgen; een huldeblijk aan den schrijver van groote beteekenis. Een bespreking er van te dezer plaatse is volkomen onmogelijk; slechts naar aanleiding van één dier geschriften willen wij hier een enkele aantekening maken; deze betreft het artikel: „Politique musulmane de la Hollande", vertaling van „Nederland en de Islam, vier voordrachten gehouden in de Nederlandsch-Indische Bestuursacademie", waarvan een tweede druk is verschenen, in welken tevens aan het Gids-artikel „Heilige oorlog made in Germany" een plaats werd verleend.

Toen de voorlaatste reorganisatie van de opleiding der N. I. bestuursambtenaren aan de orde was, in 1906, heeft Dr. Snouck een hartig woordje meegesproken in anonieme artikelen, opgenomen in de Nieuwe Rotterdamse en in het Vaderland. De plannen der Regeering stonden hem niet aan; hij verlangde reeds toen de later ook gekomen universitaire opleiding en achtte het zonderling „de Leidsche Universiteit goed genoeg gekeurd te zien, om, versterkt met een soort hulponderwijzer, de elementaire opleiding op zich te nemen, terwijl de „hogere" opleiding aan een nieuw te scheppen academie is toegedacht". De Bestuursacademie vond hij uit den boeze en van te voren reeds brandmerkte hij hare abiturienten, die twee jaren lang hun aandacht hadden kunnen schenken aan voordrachten over drie à vier juridische vakken, afgewisseld met conversaties in vreemde talen en met het hooren van diverse voordrachten, die anderen voor hen uitzochten, als niet de degelijke bestuursambtenaren te zijn, waarvoor men hen bij hunne zending naar Holland had aangezien.

Toen echter die Bestuursacademie er toch was gekomen, heeft Prof. Snouck haar zijn medewerking niet onthouden; hij nam zitting in het College van Curatoren dezer instelling en voor hare leerlingen hield hij de beroemd geworden vier voordrachten, (over onderwerpen, welke hij voor hen had uitgezocht), die — in druk verschenen — een nieuwe, heldere bron vormden, aan welke belangstellenden in den Indischen Islâm hun dorst naar kennis konden lesschen.

Het was dit geschrift, dat aan C. Th. van Deventer zijn artikel in de pen gaf „De oplossing der

¹⁾ De drie groote werken werden niet opgenomen.

Islâm-quaestie in Nederlandsch-Indië", opgenomen in de Gids van 1911; waarin hij van den auteur zeide, dat deze als een Treub en een Van 't Hoff de vruchten van zijn vorsch dienstdaar wilde maken aan het heil der gemeenschap. „Moet daarbij het terrein der politiek worden betreden, niet hij die terugwijkt. Hij begrijpt dat de groote slag ten slotte op dat terrein zal moeten worden gestreden en zijn ideaal is hoog, zijn overtuiging sterk genoeg om ook te midden van het krijgsgewoel ongerept te blijven. Zoo werden zijn voordrachten een bezielend pleidooi voor de „ethische koloniale politiek", in het bijzonder waar deze streeft naar het bevorderen van de associatie der Inlanders aan onze cultuur."

Zulk een pleidooi ligt ook besloten in de woorden van Prof. Snouck, voorkomende in het Indologenblad van Januari 1914: „De ethische politiek vindt meer en minder warme aanhangers van verschillende nuance onder alle staatkundige partijen, en dat is haar geluk, want een quaestie van koloniaal beleid is eerst in veilige haven, wanneer het gelukt is haar te plaatsen boven de bedorven atmosfeer van hetgeen in de wandeling „politiek" heet.

Een half jaar nadat deze woorden werden geschreven brak de oorlog uit, welks nasleep van ellende aan de menscheid een goed deel van wat zij aan idealen en soliditeit bezat heeft ontnomen, en verwaasdheid en losbandigheid er voor in de plaats heeft gegeven. Er is in die jaren veel veranderd, ook in de politiek, en vele ernstige personen, die vroeger samengingen in hun streven ter bevordering van het heil van het land, volgen nu verschillende wegen. Die dit betreurt moge zich troosten met de aan den Professor der Moslims toegeschreven uitspraak, dat verschil van meening in de gemeente bewijs is van de genade Gods.

Prof. Snouck onthield zijn medewerking niet, schreven wij zooveen; zijn bereidheid tot het verlenen van medewerking in het belang der wetenschap en van wie haar beoefenen, tot het weg-schenken met kwistige hand uit de schatkamers van zijn kennis, is boven lof verheven; ieder die op wetenschappelijk gebied met hem in aanraking kwam zal daarvan kunnen getuigen. Hieronder volgt een (onvolledige) vermelding van zijn werkzaamheden buiten die van den hoogleraar. In dit blad mag op de eerste plaats worden gezegd, dat hij onder-voorzitter is van de Studie-Commissie van „Oost en West"; dan is hij voorzitter van het bestuur van het Kon. Instituut voor de taal-, land- en volkenkunde van N. I., en hoe hij dit voorzitterschap bekleedt zegt ons de eerste bijdrage in het Gedenkschrift dezer vereeniging van Juni 1926, welke besluit met de woorden „een betere leiding is er niet"; voorzitter is hij ook van de in 1909 door dit Instituut ingestelde Commissie voor het Adatrecht. Een ander Instituut, ook Koninklijk, doch meestal nog eenvoudigweg Koloniaal Instituut genoemd, telt hem van de oprichting af onder de leden van zijn bestuur. Voorzitter is hij dan weer, en ook stichter, van het Oostersch Genootschap in Nederland, welks bestuur op het Congres in April a.s. van de aanwezigheid van buitenlandsche gasten hoopt gebruik te maken om met hen de mogelijkheid te bespreken tot het houden van een Internationaal Orientalistencongres, naar den trant dier congressen van vóór den oorlog.

Reeds in 1888 werd Dr. Snouck Hurgronje benoemd tot lid van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen. Een andere onderscheiding, welke hem reeds op jongen leeftijd gewerd, was de benoeming tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw, in welke Orde hij in 1898, wegens zijn arbeid ten behoeve van de pacificatie van Atjeh, werd bevorderd tot Commandeur.

Een wetenschappelijke onderscheiding was verder de uitnoodiging van „the American Committee for Lectures on the History of Religions" tot het houden van een viertal lezingen in verschillende plaatsen in 1914/1915. In 1916 zijn deze lezingen in boekvorm uitgegeven onder den titel „Mohammedanism, Lectures on its Origin, its Religions and Political Growth, and its Present State". Omstreeks dienzelfden tijd werd Prof. Snouck een professoraat aangeboden te Cairo en nog zeer kort geleden verleende de Universiteit van de Sorbonne hem een eere-doctoraat.

Van vele geleerde genootschappen is hij eerlid; zoo o.a. van het bovengenoemde Kon. Instituut welks bestuur hij presidert, van het Kon. Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen te Weltevreden, de Société Asiatique te Parijs, de American Oriental Society te New York, de Royal

P. DE HAAN - Voorburg-Veur

Stoom-, Wasch- en
Strijkinrichting

LOOIERSLAAN 2
TELEFOON: LEIDSCHENDAM 45

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„.... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodelooze mooi-schrijverij."

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„.... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd".

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA", Den Haag

N.V. CEMSTO
DAGELIJSCH SCHOONHOUDEN VAN GEBOUWEN

 AMSTERDAM TEL 27191-23651 NA VAN 28083-50039 HAARLEM 11363 DEN HAAG 72286	 DELFT - ROTTERDAM 1020 30162	 VAKKUNDIG EN NET PERSONEEL DOELTREFFEND CONTRÔLE-SYSTEEM
WU LEVEREN VLUG EN DAARBU GOED WERK	 Schoonmaak	VRAAGT INLICHTINGEN OF PRÛSOPGAVE VOOR ALLE SCHOONMAAK- OF AANVERWANTE WERKZAAMHEDEN
GLAZENWASSCHERIJ FABRIEK VAN ROLLUIKEN, ZONNESCHERMEN, JALOEZIEEN		

Zonder Chauffeur

Te Huur
CHEVROLETS
SEDAN EN
TOURING

Garage „HAVRO"
Kanonstraat 12 Den Haag
Telefoon 14867

W. J. M. SIMONIS'
BEDDEN MAGAZIJN
GROENMARKT 34
TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN
DEKENS

5006

ONZE „PHOENIX" MATRASSEN (Gedep.)
 OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

BURGERS' FOTOHANDEL

STEENSTRAAT 84 . ARNHEM.

EN GROS EN DETAIL

Tropencamera's, 9 x 12, dubbelbodern uitrek, voor platen en filmpacks, hoogfijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat, f:4.5 in compur ad f 85.- per stuk.

Prima metalen Tropencamera's, 9 x 12, dubbel bodern uitrek, voor platen en filmpacks, dubbel anastigmat, f:5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.- per stuk.

Metalen Tropencamera's, 9 x 12, tandradinstelling E. R. applanat f:7.2 ad f 17.50 per stuk.

Prima Klapcamera's, 9 x 12, met 2 chassis, applanat f:8 ad f 9.75 per stuk.

Filmpack Chassis, 9 x 12, ad f 1.60 per stuk.

Cassetten, 9 x 12, ad 55 cts. per stuk.

Automatische Ontspanner voor moment ad f 3.25 p. st.

Automatische Ontspanner voor tijd en moment f 6.- p. st.

Metaal Stativen, 4-deelig, f 3.50 per stuk, 5-deelig 14.50 per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk, alle prima koper.

Ledertassen, 9 x 12, krokodilpersing, fluweel gevoerd, ad f 5.25 per stuk.

Verder **AGFA** Filmpaks en Rollfilms, etc.

Conditie: 1/2 bij bestelling, 1/2 onder renibours.

Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.

Bij Engrosafname reductie.

VERSCHEENEN:

NOTO SOEROTO

NIEUWE FLUISTERINGEN

(IN RHYTHMISCH PROZA)

MET PORTRET VAN DEN DICHTER

BANDVERSIERING VAN IR. G. FRIEDHOFF, ARCH.

Gedrukt op Oud-Hollandsch papier en genummerd van 1-500.

Alleen gebonden verkrijgbaar.

Prijs f 3.50.

Reeds bij het verschijnen als bijdragen in *Oedaya* schreef *Het Vaderland*: — „die zich in vorm en wezen volkomen harmonisch aansluiten bij de vroeger door Noto Soeroto gepubliceerde *Fluisteringen van den Avondwind*, en deze dikwijls overtreffen in innigheid van toon, rijpheid van klank en diepte van zuiver gevoel.” —

Uitgave v. d. N.V. „AL-FICESTAKA", en Haag

DENKT

U wel aan ons blad voor
 Uw reclame?

Jongmensch, 20 jaar, Pract. en theoretisch Duitsch Landbouw-Diploma, die half Augustus a.s. zijn militaire plichten heeft vervuld.

ZOEKT BETREKKING

in de Indische Cultures.
 Brieven onder Letter No. 13, Boek- en Muziekhandel J. DIETZ, Zutphen. 5412

Asiatic Society te Londen, welke opsomming waarschijnlijk nog onvolledig is.

De tijd waarop Prof. Snouck Hurgronje als hoogleeraar zal moeten aftreden is nabij gekomen; de wet wil het eenmaal zoo, en het verlies, dat de Rijksuniversiteit te Leiden staat te wachten, is onafwendbaar. Het is niet te vergoeden ook! Door het aftreden van dezen éenen hoogleeraar komt practisch gesproken meer dan één leerstoel vacant; iemand die hem in alle opzichte zoude kunnen vervangen, die gelijk hij wetenschap en wijsheid bezit, die zóó de gave van doceeren heeft, van wiens krachtige persoonlijkheid dan bovendien nog zóó veel invloed uitgaat in allerlei opzicht, behoeft niet te worden gezocht, om de eenvoudige reden dat zoo iemand er niet is.

Tot besluit van deze kleine verhandeling, welke allerminst de pretentie heeft een levensbeschrijving te zijn of recht te laten wedervaren aan de beteekenis van Dr. Snouck Hurgronje voor de wetenschap, nog een enkel woord niet over, maar tot den jubilaris van Dinsdag a.s.; dat wilt ge immers wel toestaan, Professor?

Dat in het eeuwige en onveranderlijke Raadsbesluit over U moge zijn vastgesteld, dat U een hoogen leeftijd zult bereiken — zoo ver zijt ge nu nog niet — en dat Uw oude dag gezegend zal zijn; met om en bij U die zorgzame handen en dikwijls ook die nog jonge, U zoo lieve hand,wa'lláhoe a'lam!

SI POLAN.

Waar komt de naam „Indonesië" vandaan?

In dit weekblad van 16 September 1926, blz. 17, vinden we, naar aanleiding van een aangehaald artikel over wijlen den beroemden reiziger en ethnoloog A. Bastian, den volgende passus:

„Blijkbaar is het niet algemeen bekend, dat Bastian het was, die aan de eilandengroep, welke gezamenlijk den Indischen Archipel vormt, den naam Indonesië gegeven heeft. Ofschoon dit al meer dan veertig jaren geleden is (in 1884 verscheen het eerste stuk van zijn „Indonesien oder die Inseln des malayischen Archipels") en die verzamelaars sedert dien tijd meer en meer (vooral door geleerden) werd gebruikt, ja thans vrij algemeen is, vonden we nog in dit jaar door een bekend politicus de meening verkondigd, dat de term Indonesiërs zou zijn uitgedacht door communisten, terwijl een bekwaam journalist zelfs, met zekere bijbedoeling, spreekt van een Leidsche vondst."

In de geïllustreerde Encyclopaedie van Winkler Prins (3e dr., 1908) vinden we eveneens vermeld, dat de naam *Indonesië* het eerst werd gebruikt door Bastian als benaming voor de eilanden van den Indischen of Maleischen Archipel en zelfs de Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië (1918) verzekert hetzelfde.

Toch is die mededeeling niet juist. Daar de namen *Indonesië* en *Indonesiërs* tegenwoordig vaak in de literatuur worden gebruikt, schijnt het ons van voldoende belang toe, daar even op te wijzen.

De naam Indische- of Maleische Archipel had reeds oude geloofsbriefven, vóór men een geschikten naam had, om de bewoners van dat gebied aan te duiden. De term „inboorlingen van den Indischen Archipel" was te lang. Raffles stelde voor, die bevolking „Hither Polynesians" te noemen, ter onderscheiding van de stammen van den Pacific, voor wie hij den naam „Further Polynesians" voorstelde.

Die namen vonden echter bij andere auteurs geen bijval.

G. W. Earl vond bij het zoeken van een beteren naam een richtpunt in de reeds gangbare afleiding Polynesië (v. Gr. *poly* = veel en *nesos* = eiland, dus Veeleilandenwereld) en kwam zoo tot den volksnaam *Indoe-nesiërs*, of *Malajoe-nesiërs*. Hij gaf echter de voorkeur aan den laatsten naam, daar de eerste ook kon duiden op de Ceyloneezen en de bewoners der Malediven en Lakediven.

J. R. Logan prefereerde, blijkens een opstel in het „Journal of the Indian Archipelago and Eastern Asia" (dl. IV, 1850, p. 254), onder den titel „The ethnology of the Indian Archipelago", den term *Indonesië* (d.i. Indische-eilandenwereld) — als geografisch begrip — en de benaming *Indonesiërs*

STENO en TYPEN

Stenogr. „Groote" voor Ned. en
 Mod. Talen. STEEVENS, Acacia-
 str. 136. Oud-leer. Stenogr. b. h.
 Middelbaar Handels-Onderwijs. 5415

GRONDIG onderricht - Prospectus GRATIS

— als volksbegrip — ook omdat het Grieksche *nesos* niet alleen in klank, maar ook in beteekenis, overeenkomt met het in den Archipel inheemsche woord *noesa* = eiland.

Het vaderschap van den naam *Indonesië* komt dus niet toe aan Bastian, maar aan James Logan, en dagteekent reeds van 1850.

KREEMER.

Gelijkstelling van Akten?

Op mijn verzoek stemde de Redactie erin toe, mij nog eenige ruimte toe te staan, om het artikel van den Eerw. Frater Virgilius Vinken in het nummer van 20 Januari kort te beantwoorden. Ik stel deze welwillendheid op hoogen prijs en zal er, hoop ik, door het onderstaande geen misbruik van maken.

Ik begin met vast te stellen, dat een groot gedeelte van het bovengenoemde artikel buiten het debat kan blijven en acht het werkelijk beter, maar niet te diep in te gaan op de kantteekeningen, die de Eerw. Frater bij het mijne voegde. Wat het eerste betreft, dat de exameneischen in Suriname en op Curaçao ongeveer gelijkkluidend zijn met de Nederlandsche — het papier is geduld — heeft noch de redacteur van de rubriek Curaçao van dit blad, noch ikzelf ontkend. En evenmin, dat men *tracht*, de examens ongeveer als hier af te nemen, al heb ik er op gewezen, dat de samenstelling der examencommissiën onderling nogal wat verschilt.

Maar..... tussehen *trachten naar iets en erin slagen het te bereiken*, is nog wel eenig verschil. Ik houd staande, dat men er niet in kan slagen, de akten uit de West gelijkwaardig te maken aan de Nederlandsche, omdat men gedurende een reeks van jaren in het verledene niet over een voldoende aantal deskundigen beschikte en dat thans allerminst doet. En ook niet Oost Indië met zijn overvloed van goede onderwijsinrichtingen en zijn groot aantal, ook voor examen-doeleinden beschikbare deskundigen, vergelijkte men de West nog maar liever niet. Het is ongetwijfeld jammer, dat het zoo is, maar met de Oost kan noch Suriname, noch Curaçao voorloopig op gelijke lijn gesteld worden. Dat gemis aan voldoende deskundigen maakt, dat *niet soms, maar zeer vaak* de lesgever zijn eigen leerlingen moet examineren, niet alleen mondeling, maar dat hij, *als regel zelfs*, een gedeelte van het schriftelijk werk moet samenstellen.

Ten slotte — want ik mag niet te uitvoerig worden — ik heb het geen oogenblik gehad over het belang der candidaten, maar alleen over het belang van het onderwijs, dat niet gediend wordt door het uitreiken van minderwaardige akten, zij het ook, dat dit noodgedwongen geschiedt. Het belang der candidaten is, een akte te verkrijgen met het oog op de financieele voordeelen, die daaraan verbonden kunnen zijn. Dit mag nooit bij hunne beoordeeling wege; zoodra men dat ook maar in de verste verte in het oog gaat vatten, is men in de verkeerde richting.

Evenals de Eerw. Frater dit gedaan heeft, resumeer ik hieronder de conclusies, waartoe ik gekomen ben door zijn artikel en door wat een jarenlange ervaring mij omtrent examens in de West geleerd heeft. Zij zijn deze:

1. Het best ware het, dat men daar geene examens afnam, hooger dan die voor de onderwijzersakte en die dan zoo inrichtte, dat zij voldoende waarborgen geven, dat geslaagden practisch en theoretisch geschikt zijn voor het onderwijs aan de landskinderen.

2. Personeel met hogere bevoegdheden dient uit Nederland te komen en voorzien te zijn van Nederlandsche akten.

3. Tenzij de toestand in de West zeer verandert, is gelijkstelling van daar uitgereikte akten met de Nederlandsche in de eerste jaren niet te verdienen, allerminst met terugwerkende kracht.

Nieuwer-Amstel, Januari 1927.

C. K. KESLER.

H.H. SECRETARISSEN der afdelingen worden aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.